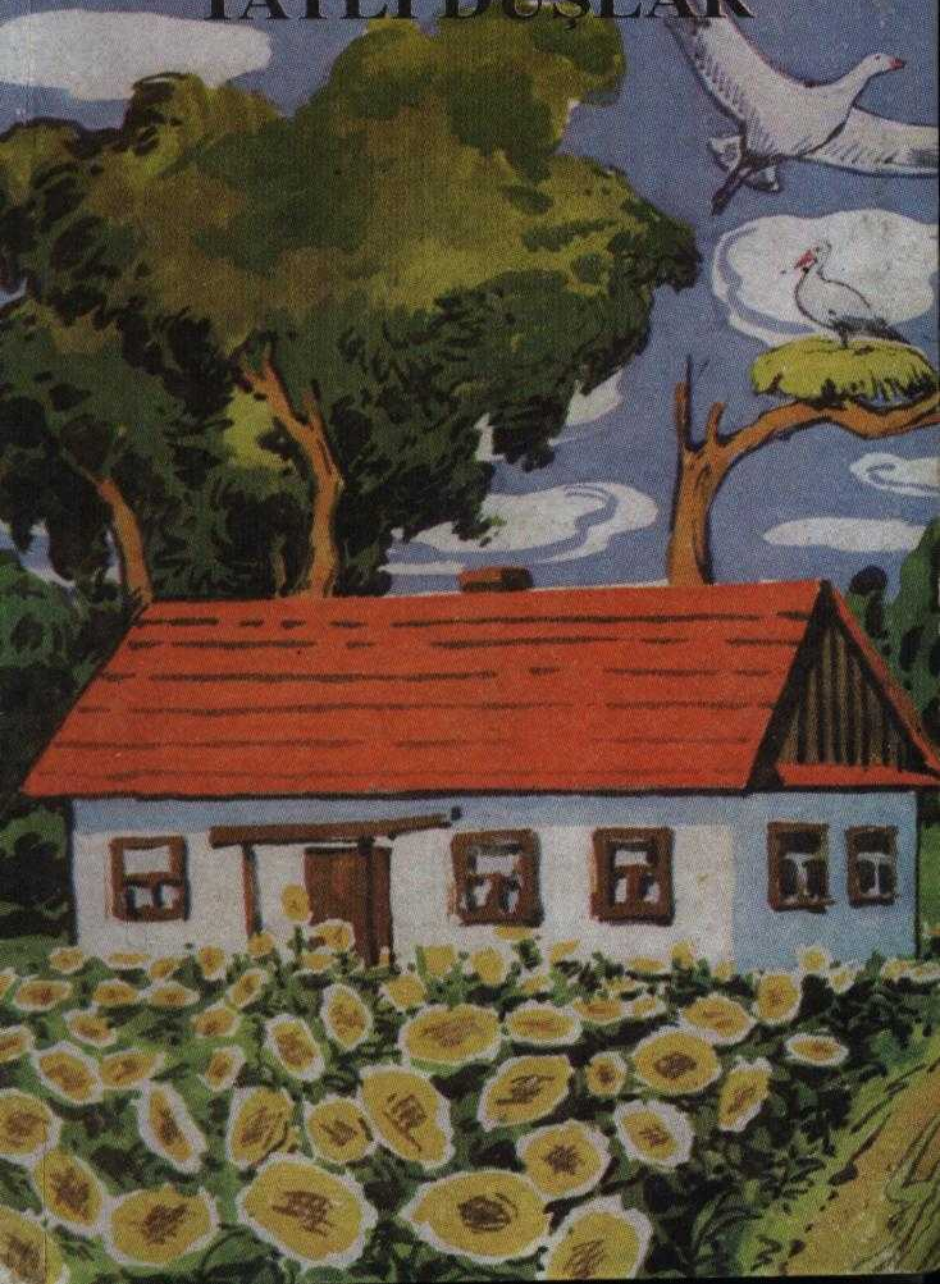

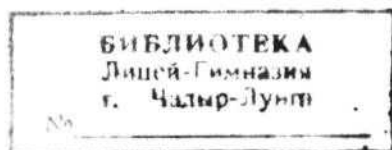
Todur MARİNOGLU
TATLI DÜŞLÄR

Todur Marinoglu

TATLI DÜŞLÄR

Annatmalar, masallar, şiirlär

Kagul «Raza de Sud» SA 1997 yıl

Yazıcı bütün üreктän şükür eder yardım edän sponsora firmaya «Azer», onun müdürlerini R.K. Kazmalıyı, E.V. Malüginı, V.L. Uksüzovu bu kitabın çıkarılması için.

Автор выражает искреннюю признательность руководителям фирмы «Азер» Р.К. Казмалы, Е.В. Малюгину, В.Л. Уксузову за большую помощь в издании этой книги.

Tekst: Todur Marinoglunun
Resimnedi: Simon Stomatov
Redaktor: D.V. Marinov

Ö N S Ö Z

TODUR MARINOGLU İÇİN SÖZ ...

Saygılı okuyucular! Teklif ederim bu meraklı kiyatları tanışsınız.

Todur Marinoglu gagauz yazıcıların hem şairlerin birisiydi. Bu genç talantlı insan Komrat dolayın Avdarma küüyündä 1955-ci yılda duudu. Taa küçükkän o kendi küü kırlarını, baalarlarını, meyvalıklarını sevärdi. Bu beterä onun yaratmalarında büyük er şiirlär hem annatmalar ana taraf için kaplêêr. Ne gözäl, annaşılı lafların yardımınnan Todur Marinoglu kendi vatanı için yazêr: «Orada güneş raatlı, çeşmedä suçaaz tatlı, mamusu bizi bekleer - o topraa Vatan dener.» Kendi ana memlektinä karakteristika vermää deyni, avtor kullanêr türlü-türlü epitetlär, metaforalar, yaratırmaklar hem başka da artistik kolaylıkları: kabak onda biyaz kaymak gibi, derelär duruk, sansın gözäl yordan bulutlar erä serilmişlär, toprak Marinogluda yorgun, ay toprak gibi kırmızı, biyaz çiçekli aaçlar gelindän gözäl ... Ama avtor burada durgunmêêr: o insanı inandırêr, ki onun vatanı «kalmayacak o hiç yalnız, burada yaşarken biz.»

Todur Marinogluda poeziyanın tematikası hertarafli. Çok şiir o ana için yazêr: «Sana, mamu», «Annêrız biz», «Ehep sanacez». Nesoy derin maanalı laflar kullandı o, ana için yazarken: «Gezin, görün istärseniz bütün dünëyi, kalmasın hiç bir köşesi dä, giyyin ölä gözäl, nesoy taa kimsey yoktur giyyindii, dadın en datlı imeklerden, ama mamunun laflarından taa gözäl, taa tatlı, taa mehlem bişey yok bu dünnedä. Onun biyaz saçlarında, derin buruşuklarında, ürek sancılarında bizim küçüklümüz kaldı. Yoktur can doysun erdä yaşamaa, yoktur insan doysun demää «Mamu».

MIRMIR

Mırmır bir avcı kedi. Yaşêêr yazı-kışı dam içindä yada tavanda. Çorbacı onu pek doyumêêr. Mırmır taa çok avlanmaklan beslener.

Avşama dooru o erleştti patkan iniin yanına. Te başladı dirmää güüdesini ayakları üstündä. Kamburlandı devä gibi hem dikleşti kulaklarını. Patkan etiştirdi salt tiv-tiv baarmaa.

Ansızdan Mırmırın ardında peydalandı dolaşık sincirlän Salmaç. Mırmırlan o prost yaşardı. Kedi korkudan atladi tokatlar aşırı. Salmaç çıktı önünä. Bu zaman kapönnä girdi komuşu Koli. Korkudan Mırmır atladi onun omuzuna, sora pindi kalpaan üstünä. Patkanı taa pek sıktı dişlär arasında. Salmaç-sa ba sluş kalkêr, ba salêr Kolinin dolayında, ama altayamêêr çocuun boyun kadar. Koli durêr ölü gibi, bekleer ne olacêk.

Kismetä çıktı çorbacı. Çaardı köpää. Kedi atladi erä kalpaklan. Çorbacı Çeketti gülmää. Mırmır aacın altında iyardı avını. Koli dedi: «Of, ta korktum!».

MİLİ

Mili hergün çıkardı bakmaa gelmeer mı batüsu askerliktän. Bir pazar günü o kaldı uykuya. Bir dä ona işidildi niçä tokatçık gıcırdadı. Top gibi fırlayıp bakiverdi pençeredän. Tokatçıı açmıştı bir askerci.

Mili tanımadı onu, ama gözlerini alamardı ondan. Kendisinä geldiynän, kuş gibi uçtu anasına, annattı kim geldi.

Anası, kaçırer çanaa, çıkıverdi karşı. Mili denedi, nicä mamusunun yaşları çıktı. Çoçucak sandı, ani bu gözäl askerci getirdi nesoy sa prost haber.

Mili duymadı nasıl bulundu askercinin kucaanda. Mamusunun genä aktı yaşları. Mili sordu askerciya ürkük seslän ne oldu batüsunnan. Askerci hoş güldü, açıkladı, ani o onun batüsu, mamusu da aalêr kısmettän.

PETRİNİN İDEYASI

Güz vakıdı. Petri hiç azetmeer lüzgerlerdän. Düş güder tutmaa onnarın baarli birini da çıkartsın ondan zararlar için üfkesini. Salt dün lüzgär kaptı onun elindän şişirigayi, kaldırdı yukarı, patlattı aaçların dallarında. Taa illeri çaşkasını tokatlar üstündän fırlattı erä, kırdı. Bildir aacın dalından itirdi onu erä. Büün dä hepsi baarêr ona kartofi burnulu.

Lüzgär kaavileşer. Aaçlardan düşer meyvalar. «Yok can bu lüzgerdä.» - düşündü Petri. «Aalemä prost yapma, kendin belaya düşecän,»- aklına getirdi dädusunun nasaatını. «Bu lafları läözım aslıya çıkarma,»- neetledi Petri. Çeketti düşünmää, nicä tutsun baarli büünkü lüzgeri. Açtı pençereyi. Lüzgär çeketti saurtma perdeleri, urdu aralık içer kapusunu. Petri hızlı çıktı dışarı, kapadı pençereyi. «Sänsora kaçmaycan bireri,»- dedi o da tez girdi içer. Lüzgär iđerdä hiç kımıldanmardı, pat altında da yoktu. Petri genä açtı pençereyi, lüzgär girdi o saat içer, düşürdü duvardan ramkayı. Petri genä saklı kapadı pençereyi, genä hızlı girdi içer. Settä kösteklendi, aklına geldi: «Savaşma kazmaa hendek aalemä, kendin ona düşecän».

SOFRA DUASI

Açan gezärdim şkolaya, anam bizä çok sıra geçirmişlerini açıklardı. Aklımdan çıkmêr tolu gibi yaşları. O dayma oflayıp annadardı 1946-cı yılı. Aklısınagetirärdi nica aaçlıktan ölmüş beş oolu hem iki kızı. Salt bük batümüz kurtulmuştu.

Aaçlıktan sora anamızda biz bulunmuşuk taa altı uşak. İmek zamanında hersıra deyärdi: «Açıldı sofraya karşı genä edi yapraklı laaleciim.» Sofrada herkezi öpärdi kendi ekmek dilimini. Salt sora çekedärdik imää.

Doyduktan sora, kimin sırasıydı süpürmää sofra erini, savaşardı bir dä trofacık çiyenmesin. Herbirin aklısından çıkmazdı batularımızın hem kakulamızın aaçlıktan ölümü.

Bobanın duası da kaldı aklımda. O deyärdi: «Allaa versin hepsinin sofrası dolu olsun! Kimseyä ekmek urmasın.»

Duayı o sölärdi yaşlar gözlerindä. Onu biz bün söyleriz uşaklarımızın yanında. Onnarın da borcu duaya üüretmää kendi evladlarını.

GİRGİNANIN LAALELERİ

Sabaa. Girgina yıkadı üzünü, atladı başçaya. Burada o şaştı. Laaleçiklär açmıştılar. Kızcaaz çöktü, çeketti kokmaa onnarı. O pek sevindi.

Avşamadan korudu laaleleri kimsey koparmasın, çinämäsın. Girgina istärdi sevindirsin anasını. Te o getirdi bir bakırcık su yıslamaa çiçekleri. Laaleciklär başlamıştı küçülmää. Kızcaazın kırıldı ürää, o sandı, ani onnar senerlär. Boncuk gibi yaşlar başladı çıkkmaa gözlerindän.

Bırazdana girdi tokatçıktan anası. Girgina sarmaşiverdi ona da dedi:

- Laaleciklerim kuruyêrlar!

Anası susturdu kızcaazı, yaklaştı çiçeklerä, gülümsedi. O uslandırdı Girginayı:

- Sabaaylan laalelär açılêrlar, avşam üstü kapanêrlar.

Girgina sarmaştı anasına:

- Çikêr, ani güneş hem ay onnarın anatarı?

Anası cuvap etti:

- Ölä bişey cıkêr, kızım.

YOLDA

Mitrayı bobası getirer uşak başçasına. Bunu o yapêr hersabaa. Kızçaaz yolda bişey lââzımdı sorsun. Bobası beklârdi soruşu. Da te o koyuldu:

- Baka, neçin insan selâm verer?

Bobası annattı, ani insan saalık başlêêr biri-birinä.

Cuvap kablettiktän sora Mitra sustu.

Onnarın yanından geçti bir delikannı. O selâm geeri vermedi. Kızçaaz dayanamadı da sordu:

-E neçin bu batücuk selâmi almadı e? O ne diil mi insan?

Bobası birdän bulamadı cuvap. Birazdana söledi:

-O batüsü kahrılıydı da işidämädi bizim selemnerimizi.

Mitra düşündü biraz, sora dedi:

-Ko kahrılar kaybelsinnär, insanı bulamasınnar, da kimsey unutmasın selâm vermää.

TABEET

Petruş pek istärdi olmaa dost Serafiminän. Dolaştırardı bu iş olsun onun sikilii. Petruşun vardı bir eni biçikletası. O hergün çıkardı onunnan sokaa çekinmää. Uşaklar sokakta yalvarardı ona çekindirsin, ama o kimseyi almazdı ne gerdä otursun, ne dä önünä. Kimär sıra onun üfkesi çıkardı da deyärdi: «Alsınnar sana da ba ne! Kırıldıynan kim onu düzecek?»

Serafim da dayma bulunardı uşakların arasında. Salt o yoktur baarli bir sıra yalvarsın Petruşa ne çekindirsin onu, ne dä versin yapmaa kendi başına bir çevrä. Petruş hep umutlanardı, ani ne zamansa Serafim dayanamaycêk da isteycek biçiklettä çekinmää. Ozaman ona verecek bir lafta.

Geçti bir afta, iki, ama Petruş dostlaşamaardı Serafiminän, neçin deyni o hep taa istemäzdi gezinmää. O onnamaardı, ani Serafim duyardı, ki sıkadan ii dost olmaycêk. Da bu beterä hiç düş tä gütmärdi bu işä. Hem Serafim inanardı te bu söyleşin maanasını: «Sölä kim senin dostun, da bän söylecäm kimsin sän.»

İZİN

Gavruş anasında birdi. O gözäl, yalpak delikannıydı. Anası hastaydı hep aalaşardı başından. Bir avşam, açan gün kauşardı, Gavruş girdi mamusunun odasına.

Anası yatalaktı. O danıştı

-Oolum, ya gel yanıma.

Gavruş yaklaştı da sordu:

-Ne, anacım?

-Yalvarêrim, çocuum, getir, bir çölmek su, ama olsun sızıntı suyu.

-Of, mamu, küüydä birkaç pınar kaldı läüzüm taa kenara gideyim, yalnız kalacan.

-Korkma, oolum, bän bekleycäm.

Gavruş aldı testeyi, yolda hep bir düşünürdü anasının saalı için. Etişti pınara, hızlı çıkardı bir kazan su, doldurdu kabını, halatladı evä. Gelärkän insanın selämnerini almazdı: hep düşünürdü, neçin kär pınar suyu istedi anası.

Te o etişti. Anası almazdı gözlerini kapudan beklärdi bitki saalınnan oolunu.

- Getirdim, anacım, - yalpak danıştı Gavruş.

- Çok saa ol, oolum. Biläsin öbür dünnäada en paalı su. Yalvarêrim bir pınar yapasın. Ko bu dünnäada hayırın kalsın, öbüründä - suyun olsun.

Hem taa bir :

-Bän bobana adadıydım düzmää bir pınar, ama zorluklardan olmadı kolaylıım, bunu sana izin ederim. Hem beklämä, açan susuz yanacan, ozaman

çekedäsin kazmaa pınar...

Nesä hasta taa söleceydi, ama can verdi.
Gavruş yaşlar gözlerindä emin etti, ani
yaşamasında düzecek baarli bir pınar.

KARAYKA

Vasil ürener dördüncü klasta. Sondakı uroun
ona geler gelmeyecek bitkisi. O sabaylan, açan
dolaştı koyunnarı, benzetti, ani saarı suratlı läüzim
tezdä kuzulasın.

Düüdü çan. Kalpak elindä, palto iliklenmedik,
bölä, kacak o etişti evä. Kalpaanı koymadı
başına, ama astı koyun aulun kazına, açan gördü
sarı suratlının altında bir kara kuzucuk. Açıverdi
tokatçıı, tuttu kuzucuu, aldı kucaana, çeketti
sevmää. Kuzucunun annısında vardı bir biyazçık,
angısı benzärdi topcaaza. Sevärkän kuzucuu,
cocucak daymaca deyärdi: «Karayka, karaykacık.»
Ölä da kaldı onun adı.

Karayka hem Vasil tez dostlaştıydılar. Kuzucuk
ürendiydi angı günü, nezaman dostu gelecek
şkoladan da verecek ona emcäöz. Açan geldi yaz
ürenmek aralı, Vasil çok sevindi. O çoktan istärdi
tanıştırmaa dostçaazını dolay yamaçlarlan,
sızıntılarlan, çayırlarlan, İlk günnärdän taa Karayka
tuttu tez aklısında neredä bulunär onnarın evi. Bir
günü Vasil gelmedi otlatmaa sürüyü. Karayka
dayanamadı, avşama dooru braktı sürüyü da geldi
evä. Tokatçıktan taman çıkardı dostu. Onnar çok

naazlı buluştular.

Güz yaklaştıydı heptän. Karayka oldu kıvrak güüdeli bir koççaaz. Buynuzları büüdülär, kıvrıldılar. Hepsi mayıl olardı bu hayvancaa.

Bir sabaa Vasilä amıcası dedi getirsin kuzuları evä taa karannıcak olmadıyan. Neçin sä çocukak büün kefsiz duyardı kendisini. Başı da acımardı, yorgun da diildi, ama aar gelärdi. Çocukak esap aldı, ani Karayka otlamêer tatlı, su da may içmädi.

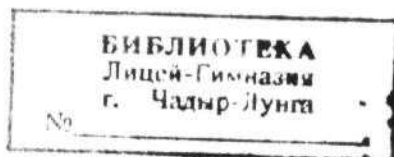
Hava bozarmaa başladıyan, Vasil etişti evä kapadı kuzuları. Karaykayı suvazlayıp, girdi hızlı içeri, yattı. Dinnenärkän, aklına geldi, ani maazanın setindä gördü bilenik bıcaa. Bu zaman cannı sesetti Karayka. Vasil fırladı çıktı dışarı. Amıcası tutmuştu Karaykayı taman erleşärdi kesmää. Çocukak o saat tuttu amıcasının elini, yalvardı: «Kesmä, amıcacım!»

-Brak elimi. -Dedi amıcası.

-Brakmaycam!- Yaşlar gözlerindä dedi çocukak. Karayka bu vakıt ansızdan dartı da kaçırıldı. Vasil etiştirdi dostunu da yattı üstünä. Amıcası yaklaştı, üfkelj baardı:

-Yok ol onun üstündän! Brak keseyim! Bana boban sımarladı gıceykän kazanca keseyim bir erkek kuzu, kurban olsun. Sızdä erkek başka yok!

Bu zaman işidildi Aleksı dädunun sesi. O nasatladı: «Brak zeetlämä bu dostlu cannarı. Getir bana bir dişi. Verecäm erkek da kez onu. Ozaman Vasilin amıcası urdu erä bıcaa da dedi: «Sän büük yaşta adamsın, Aleksı dädu, ama uşak aklısınday-

sın. Allahtan verili hayvannar kesilsin. Birazdana o döndü da sesledi dädüyü.

İKİ KAFADAR

Petruş hem Miti giderlər daa yaşamasını siiretmää. Yolda Petruş üündü:

-Bän tutarsam Yabaniyı, alacam köpään erinä balayacam.

Miti korkak kalmasın deyni, söledi:

- Ama bän tutarsam ayıyı, sarmaşacam onun boynusuna, getirecäm evä, baalaycam innän ahırına.

Girgin-girgin lafederäk, onnar etişti sık daayın kenarına. Baardı, pupuk. Çocuklar daptur geldilər. Miti daaldı gümä altına. Petruş atladi hendek içinä. Gümä koruntusundan fırladi sarı uzun kuyruklu bir anaç tilki. Miti titireräk baardı:

- Of, anacıml!

Petruş, geldiynän kendisinä, çıkarak hendektän, girgin dedi:

Sän Miti korkaksın. Senin erindä bän tutuvereceydim tilkiyi. Sarp işi sän kaçırдын. Miti kırık üreklän cuvap etti:

- Savaşım tutmaa ya ... Kayet korkak räz geldi!

DÜŞ

İlkyaz. Nofrey dâdu dinnener meyva başçasında. O beener bu güneşli zamanı. Taa çok sever bereketli güzü. Bu vakıt aaçlar dolêr olmuş meyvalarlan. Dâdunun başçada en sevgili aacı var. O hepsindän kıvrak bir armut aacı. Dâdu sever onun şıralı armutlarını da. Onnar sap-sarı hem baldan tatlı olêrlar.

Şindi ihtâr onun altında bulunêr. Aaç çiçektän bim-biyaz, gelindän gözâl. Gün şılamasından, çiçek kokusundan dâdu uyukladı. Çeketti görmää düş.

Te gider o geniş uzun derenin boyundan. Gök pam-pak, tenekä. Ansızdan peydalandı bir küçürek bulut. O benzârdi armut aacına. Bulutçuk yaklaştı erä. Çaaardı ardına. Dâdu başladı kalkmaa göklerä. O ilin sallardı kanatlarını.

Taman açan dâdu girdi bulut içina, ansızdan kimsä darttı, acıttı kanatlarını. O o saat uyandı. Bir yaban guguşu savaştı dâdunun incecik kaardan biyaz bıyıklarını koparıp yuvalık taşımaa. Onun temelini kuş şansora koymuştu armut aacın bir dar çatalında.

PANAYIRDA

Mili babusunnan panayıra giderlər. İhtärin kol-tuunda bir kaaz. Patuya benzeer. Mili yolda susmêêr:

-Babu, kaazın parasından bana kaç sakız alacan?

- Sus, artma başımı o sakızlarla. Kuşu taa satmadık, ama sän nesä alêrsın,- sert dedi babu.

Etiştilär panayıra. Zor - zoruna o satıcılık kuşların arasına sıyındılar. Babu erleştirdi kaazı, yaptı stavrozunu:

- Allahım, yardım et da satayım.

Alıcılar tek kuşun yanından geçerlər, başkasından çiftli alêrlar. Babu umudu kaybetmeer. Kimäsä tek tä läözım kesmää. Te yaklaştı ona bir rus muşteri, uzattı parmaanı, sordu:

-On? Ona ?

-Sän ne, oolum, aldatmaa beni savaşêrsın? Hepsi satêr onbeşä, bän da vereyim ona mı? Yok, okadara vermäm,- şaştı satıcıyka da kesti lafı. Alıcı genä danıştı:

-On ?

- Nicä bän onu anayım? O diil süüş yä. Seni läözım onmaa da düşünäsin ne lafedersin,- gücenik dedi babu.

BOSTANDA

Yaz ortası. Bir ay şansora Miti yaşer küüdä dädusunda. Dädusu işleer bostancı.bu gecä çocuk kalêr ona kafadar. Gündüz var kaldı diil bir sıra.

Onnar oturdular avşam ekmeeni imäa üüsek ceviz aacın altında. Miti baktı gökâ. Ay benzärdi kırmızı topa. Saman Yolunda yıldızlar ufaktı. Dolayında sa büük-büüktülär. Miti baktı alçak içinä. Orada gök benzärdi tombarlak bıyaz karpuz.

Çocuk sapladı furkulitayı kartofiyä. Bir dä dona kaldı. Ansızdan karannıktan peydalandı Canavar. Ölä adıydı dädunun kara köpäänin. O benzärdi yabaniya. Dädusu Mitiyi üreklendirdi:

-Bölä büük girgin çocuk Canavardan korktu.

Çocuk taa aar soluyarak cuvap etti:

-Canavar haliz canavara benzeer.

-Onun için adını da ölä koydum,- dedi dädu da suvazladı bir elinnän köpää, birinnän Mitiyi.

Ay sevinärdi bu dostlu cannara da savaşırdı taa pek aydınatmaa geceyi.

NAKOLA

Sabaa. Maninin mamusu bir yaşında uşacı doyrurdu. Sımarladı Maniyä hem babuya, ani hiç görmäzdi, üülenä karşı turtaylan uşaa doyrursunnar. Kızçaaz da istärdi kendisinä bir turta, ama bilärdi, ani tükändä yok, evdä dä pek az kaldıydı da olmayacak, ne uşaa vermää. Onu läüzim hergün doyrurmaa.

Babu turtaları aldı da sakladı - kedi bişey onnarı imesin. Maniyä dä çeketti bir eski masal annatmaa. Bu masalın çeketmesi vardı, ama ölä uzundu, sansıl hiç bitkisi yoktu. Yaklaştı üülen. Babu dedi:

-Mani, benim dişlerim yok. Kakun taa gelmedi, al da çiinä kardaşçıına turtaları.

Kızçaaz yarım turtayı daladı da çeketti hızlı hızlı onu çinemää. Bir dä duymadı, nicä çinenmiş turta aşaa kaydı. Mani turtanın öbür parçasını aazına atıverdi da tez çinemää çeketti. İslää çinediynän, sansın birisi itirdi bu çinenmiş parçayı da gırtlaktan aşaa. Üç turtadan kızçaaz ikisini yuttu, salt birisini uşaa veräbildi.

Üülendä, açan Maninin mamusu evä geldi, uşak aalardı. O hızlı sordu:

-Uşaa doyrurdunuz mu?

Babu dedi:

-Mani doyrurdu.

-Neçin, sanki, o aalêêr? Büünädän o bunu yapmardı. Salt hastalandı. Läüzim sarayım da uşaa hastahaneyä götürëyim. Nakola.

Maninin kardaşçıına canı acıdı da enikunuca dedi:

-O hasta diil. Bän turtaları çiinärkänä, yuttum. Salt birisini uşaa veräbildim.

Mamusu Maniyi çekişmedi. Salt dedi:

-Pı-ıy! Genä söledin, boşuna çocucaama nakol urduraceydım.

CENK

Cenk - bu lafı Mitika çoktan bilärdi. Bilärdi, näända cenk gider. Ona titsi gelärdi, açan insan biri-birini avtomatlan, bombaylan, bıçaklan, başka da işlärlän öldürärdi. O hepsinin onnarın adlarını da üürenämediydi.

Onun pek canı acıyardı ona, kimi öldürärdilər. Bölä iş televisionda siiredärkän, o dayma sorardı:

-Mamu, o zeedä uşaklarını görmeyecek ya?

-Görmeyecek, - cuvap verdi anası.

-Başka masal sölämeyecek mi?

-Sölämeyecek.

-O öldü mü, ma mamu?

-Öldü.

-Başka o evä gelmeyecek mi? Nicä mezarlıktan bizim dädumuz gelmeer, ölä mi, ma mamu?

-Ölä, çocuum.

Bu lafları anası sölediyän, Mitika aar soluunu çekärdi da susardı. O annamazdı bu büyükleri: düüşmemää üüredärlär, ama kendileri öldürärlär biri-birini. Kendi-kendinä Mitika emin edärdi: açan askerlää onu alaceklar, o bir da uşaan mamusunu, bakasını, kimseycii urmayacak. Ko hepsinä olsun kimä, baka, uşaaam demää.

KAPAN

Todi bütün gün sokakta uşaklanlan kaçtı, oynadı. Karannıcakta, açan içeri girdi, döşeli patı gördü, o saat uyumaa yıkıldı. Çok arası geçmedi, babusu onu uyandıрмаa savaşırdı, ama Todi hep bir deyardı:

-Brak, bän imeyecäm, sabaa sabaalän...

Ölä dä babusu bu çocucaa kaldıramadı.

Sabaaya karşı ansızdan bir sesli tumburtudan uyandı. O korkundaydu: «Kim var nicä olsun, tavanda şımarsın. Hepsi büüklär taa bişey duymamıştılar, uyardılar.» Tumburtuya katılıydı nesoyşa demir sesi.

«Bekim, koççaaz tavana pindi, papşoy idi da akılı vermeer şindi erä inmää, kaçınarkan da trakası öter?» - çocucak annamaa savaşırdı. Bir dä aklısına geldi bir çirkin fikir: «Olmasın bişey şeytannar zarar yapsınnar?»

Bölä düşünärkän, hızlı kafasını yorgan altına sakladı, may-may baaraceydi. Ama bu vakit bobası kalktı bakmaa, ne tavanda olër; Todi dayanamadı, kalktı, bakasının ardına gitti. Bobası onu elindän tuttu da enikunuca ikisi dä merdvendän tavana pindilär. Dışarda da, tavanda da taa islää karannıktı. Çocucak mumu tuttu, bakası yaktı. Sansın annaşıpta, çekertilär barabar gülärsän-gülmää-kedi bacaanda kapan kapalı kaçınardı o yanı, bu yanı, savaşırdı arlıktan sökülmää. Alaca (kedinin ölä adıydı), çorbacılarını gördüynän, onnarın yanına yaklaştı da yalvara-yalvara

mäulamaa çeketti. Todi ilin kediyi kapandan boşandırdı.

Ertesi günü, patçaazda oturarkan, ona komşuların Pantisi yaklaştı da lafetmää çeketti, birdän açıkladı:

-Bilersin mi ne, Todi, bu gecä bizim kapanı er köpää deliinä sürüklemiş. Şindi neylän patkannarı tutucez, allaa biler.

Todi gülümsedi da dedi:

-Sizin o kapan bu gecä bizim kediyi şeytan yaptı.

ŞKOLAYA

Açan Girgina uyandı,taa karannıktı. Köpek neçinsä hızlı-hızlı salardı.

-Olmalı, kedi oturêr köpään önündä, kazıın üstündä,- düşündü kızçaaz.

Hepsi içerdä taa uyuyardı. Girgina hayada çıktı, baktı, sörpeşmemişlär mi çiçek kabı içindä çeşitli benizdä çiçeklär. Onnarı o avşamdan üüredicisinä deyni topladıydı. Kızçaaz seftä çekedärdi şkolaya gezmää da hiç dayanamazdı, nezaman o oturacak ilk uroonda.

Tä çeketti horozlar ötüşmää. Onnar sölärdilär, ani sentäbrinin ilk sabaası duvêr.

Ştifana babu kalktı. Girginaya sordu:

-Sän ne ölä erken içerlerdä gezinerzin, kızım? Bir bişey kaybettin mi?

-Ey, babu, sän bu ihtärlünnan tez unudersın.

Büün sentäbrinin biri. Şkolaya hasırlanêrım. Ştifana babu hızlı ateşi yaktı da peynirli gözlemä pişirmää çeketti. Kufnenin kapu önü gözäl tatlı kokuyulan doldu. Ama Girgina şindän sora şkolaya hızlanmıştı. Ştifana babu onu gördü da dedi:

-Nereyi, kızçaazım, alatléêrsın? Taa bir saat var. Dur, birkaç gözlemä i.

-Bän tokum! Geeri dönärsäm, işim uymayacak, -cuvap etti kızçaaz, da genä gitmää çeketti. Girgina seftä imedydi, seftä canı çekmäzdi. Onun akılı şkolada gezärdi. Alatlardı, şkola sansın onun elindän çekärdi, dayanamazdı desin:

-Gün aydın, şkola! Sabaa hayır olsun, kafadarlar!

TODİNİN İLK YALANI

Todi altı yaşındaydı. Tezdä lääzımdı şkolaya gezmää çeketsin. Bu olacek güzä, ama şindi, açan mamusu, bakası işä gittilər, o düşünärdi, ne yapsın. Birkimsey ona sorduynan, nesoy zanaatı o en pek beener, herzaman birtürlü cuvap edärdi: usta. Tä çocucak sergendän keseri aldı da çeketti bakınmaa, neredä birbişey yonmaa yada kakmaa. Gözü durgundu bakırlıkta, angısı odundandı... Tä yaklaştı bakırlaa da çeketti kakmaa enserleri bitkiyädän, angılarına asardılar bakırları. Açan Todi annadı, ani zarar yaptı, şansora geçti - enserleri yoktu nicä geeri çikarmaa. Onu korku aldı: «Bakadan ceza olacektır.»

Avşam. Hepsicii evdä. Todinin bakası hızlandı bakırı dolu suylan assın. May-may bakırı kaçıraceydı - askıda bir dä enser yoktu.

-Todur! - üfkeli bakası çaardı.

Todi taman tokatçı açardı. Çocuçak küsülü

bobasına yaklaştı.

-Todi, neçin sän bakırlıın enserlerini kaktın?

-Bän kakmadım.

-E-e, kim ya?

-Bän görmedim.

-Ne iş için biz seni evdä brakêrız, açan sän bilmeersin kim zarar bizdä yapêr? Hadi, git, en kısa vakıтта bana sergendän keseri getir.

Todi damın içında baardı: «Yok.» (Keseri o maazanın üstündä braktydı).

-Neredä o ya? Bän onu sergenä koyduydum.

-Bilmeerim, bän almadım.

-E-e, sän, çocuum, enserleri neylän kaktın?

-Taşlan, neylän! - hızlı deyiverdi Todi da daptur kaldı.

Ama sölenmiş laf, nicä kuş - uçtu-gitti, geeri kapayamayacan. Çocucak annadı, ani onun yalanı tutuldu, kaldı beklemää salt, ne olacek.

DAVA

Todi düşündä görmüş, nicä dört yıldız erä düşmüş. O yıldızlar birär buynuzlu keçi olmuşlar.

Açan çocuk uyanmış, taa tez sokaa çıkmış da hepsinä kendi düşünüyü annadarmış. Bir dädü da onu seslemiş. Bitkidä Todiyä sormuş, kaç buynuz keçilerä etişmeer. Çocucak cevap etmiş: okadar, kaç iki keçidä var.

Ya sän söyleyebilecän mi, kaç buynuz keçilerä etişmeer?

MAŞİ GELİN OLAMADI

Todi küçük kızkardaşına demiş (kızkardaşı beş yaşındaymış): «İstärsän gelin olmaa, iki dava çözüsin lääzim.»

-İsteerim! Esaplayacam.

-İlk davayı seslä. Vani, Miti hem Kati bir aacın dalına pinmişlär da oturmuşlar. Kaç kol hem kaç bacak daldan aşaa sarkmış?

Maşi hızlı esaplamış. Batüsü onu metetmiş da

çeketmiş kıza ikinci davayı annatmaa:

-Kaç kuyruk hem kaç kulak dört tavşanda var?

Maşi, çok düşünmedään, demiş:

-Sekiz kuyruk, dört kulak.

Todi gülmüş kızkardaşını da demiş:

-Gelin olamadın - tavşannara ikişar kuyruk ekledin.

E sän, okuyucu, dooru cuvabı bulacan mı?

İLK KAAR

Dekabri ayın bitkisi. Bän hem Miti bizim evin saçaan altında durêrız, bekleeriz çisemää yaamur durgunsun. İkimiz dä pek havaya gücenikiz - may bir ay geçti kıştañ. şindän sora eni yıl sopasinnan eşiklerä urêr, ama kaar hep yok.

-Brä, - dedi Miti,- bu kışın yanına iki güz, allelem, yannaştırmışlar, kayamayacez...

-E-e, var mı nicä, sanki, haliz iki güz yannaşık olsun? - soruverdim bän.

-Var nicä,- kahırlı cevap etti Miti da hızlı-hızlı çeketti evä gitmää, zerä karannık olardı.

Açan tokatçık kapandı, hızlı içeri girdim da o saat dilimdän koptu:

-Yayacak mı bir kerä kaar osa yaamayacak mı? Bıktım!

Ozaman mamu dedi:

-Kışın kaarlarını saksannar harcamışlar, yavruların yannarını biyaz boyamışlar.

Benim pek üfkam o arsız saksannara çıktı, angıları bütün yaz yımırta kapmaa bakêrlar, kışın da kaarları kullanêrlar.

KUMËTRA GARGA

Mani dün beş yaşını tamamıadı. Bu paalı gündä mamusu ona adadı kıra almaa üzüm toplamaa. Da tä anasınnan kızçaaz seftä küüyün meralarına çıktılar. Açan onnar toplanmadık baa tarlasına etiştirilär, Mani şaştı, koyu eşil yapraklar arasında asım-asım sarkılı iiri teneli salkımnarı gördüynän. İnsannar hızlı torbalarını ceviz acın altına koydular, sıralara kondular da emişleri toplamaa çekertilär. Sıranın yarısında Mani mamusuna dedi:

-Mamu, bän su içmää gidecäm.

-Git, kızım, ama bak aldanmayasın da başka tarafa gidäsin.

-İslää,- dedi Mani da kaçarak aaca dooru hızlandı.

Batlaktan su içtikän sora, o esap aldı, ani onnarın torbasında kimsä gezmiş: açan yaklaştı da baktı, gördü, ani bir dilim ekmek yok. Acın bir dalında yapraklar fışırdadı. Mani o dalın üstündä bir kara kömür gargayı gördü. Onun aazındaydı ekmek. Mani üfkedän ona bir sopa attı. Garga ürktü da uzaa-uzaa uçtu, ama dilimi kaçırmadı.

Mani tolu gibi yaşlar gözlerindä, mamusunu buldu da zar-zor söledi, ani garga bir dilim ekmää kapmış.

-Aalama, kızım, canın acımasın, o garga bizim kumëtramız. Bän o dilimi ona hazırladıydım.

Açan bu lafların maanası Maniya etişti, o birdän aalamasını bitirdi da yaşlarını sildi. Ertesi günü şansora bütün maalä bilärdi, ani kırda onnarın kumëtra gargaları var.

TODİNİN İLK ZARARI

Todi altı yaşındaydı, açan onu bobası panayıra aldı. Burada çocucak seftä gördü, ani bir boyu gözäl-gözäl tüüdä kuşcaazları satër. Çocucaan bu kapalı küçük kuşcaazlara canı acıdı da niyetlendi birkaçını kurtarmaa. O bir kafesä yaklaştı, taman açan corbacı kiminnänsaydı lafedärdi, onun kapucuunu açiverdi. Kimsey bunu esap almadı.

Açan çorbacı bu işi annadı, Todi şansora uzaktaydı. Ona sade işidilärdi, nicä kimsä baarardı-sorardı: «Kim kapucuu açtı? Kim onnarı bana ödeyecek? Nicä ölä kimsey görmedi?»

Todinin bu adama canı acıdı, ama kuşlar için para ödesin yoktu. O kendisini kabaatlı buldu, ama yoktu nicä o gözelim kuşcaazları kolvermesin. Ona geldi, ani o läüzim kurtarsın, yardım etsin onnara.

Büün seftä Todi istedi çok parası olsun da olsun nicä satın alsın kapalı kuşcaazları, onnarı bollaa kolversin. O islää bilärdi: ne zor, açan brakmëêrlar, bütün gün kolvermeêrlar dışarı hem büün islää annadıydı, ani kuşcaazlara taa da zor, angıları kapalı, angıların kaavi kanatçıkları var, ama uçamëêrlar.

ENİ YILA KARŞI

Eni Yıla kadar iki saat kaldıydı, açan Todi uyukladıydı. Bir də düşündä onun önündä bir geniş ep-eşil daa peydalandı. Burada gözäl-gözäl çam aaçları büüyärdi.

Daayın boyunda bir yabanı gezinärdi. O kimisä beklärdi. Tezliyä Todinin aklısına geldi, ani var nicä olsun, ki canavar Ayaz Däduyu bekleer da ondan uşakların baaşışlarını kapmaa isteer, yada kızakta koşulu bir beygirin şkembesini patlatsın, isin.

Şindi Todi ne yapsın? Yok kimä sorsun, tufää da yok üstünä şunun patlatsın, korkutsun.

Neredän-nereyi iki tavşan peydalandı. Belliydi, ani ikisi dä biyıklıydılar. Todi o iki, bim-biyaz nicä kaar tavşannarı, çaardı da dedi: «Te orada yabanı geziner - o salt Ayaz Dädusunu bekleer, uşakların tatlılıklarını kızaktan kapmaa isleer. läüzim olacek onu şaşırdasınız. Bunu yaparsanız, sizä ikişär laana hem morkuva verecäm.» Tavşancıklar sevinmişlär, onnar taman aaçmışlar, da demişlär: «O kart yabanıyı biz heptän dindirecez - neredä düşecek, orada da kalacek.»

Tä işidildi incä hem kalın çancaaz sesi. todi şüpelendi, ani bu Ayaz Dädusu uşaklara alatléer. Eni Yılı onnarlan barabar karşılamaa. Yabanı çeketti yola çıkmaa. Tä o kızaa etişti, taman onun içinä atlayaceykan, tavşannarı gördü. Canavar unuttu, necin kizaan içinä atlamaa istärdi, kıynaş gözlülerin ardlarına takıştı. Tavşannar en ilkin barabar kaçardı-

lar hem yavaşıcık, kendilerini yorgun yapardılar. Ama açan Ayaz Dädu küüyün kenarına etişti, onnar ayırıldılar da iki tarafa nekadar taa pek kaçmaa çekettilər. Aaç yabanı heptän dindi, yattı da nekadar var kuvedi ulumaa çeketti. Aklısına getirdi kart canavarın laflarını. O dayma sölärdi: «Bir keret tä kaçmayasın iki tavşanın ardına, zerä birisini dä tutamayacan.» Todinin gözleri açıldı. Ayaz Dädu televizorun içinä girmişti da hepsini Eni yıllan kutlardı. O pek benzärdi ona, angısını o düşündä gördü.

PAY ETMEKTÄ

Todi hem Vanişka gölä giderläär. Yolda onnar annaştılar, ne tutaceklar ikisi, birtürlü pay edecekläär. Sabaalän göldä islää dartardı. Bük-bük balıklar tutulardı. Açan üülen oldu, dartmak bitti. Çocuklar hızlandıılar evä gelmää. Sallt balıkları pay etmää kaldııdı.

Todi onadan saymaa bilärdi, ama torbada taa çok toplandııdı. Vanişka dördüncü klasta üürenärdi, onun için o pay etmää tutundu. Saymaa çeketti: «bir, iki, üç, dört, beş...» Saymaa bittiynän, dedi: «Hepsicii onaltı.»

-Kaçar balık bir kişiyä düşer? - sordu Todi.

-Edişär, - cuvap etti Vanişka.

Todi pay etmää taa bilmäzdi, salt onadan ileri hem geeri saymaa bilärdi. Tä Vanişka Todiya edi balık saydı, öbürlerini kendi norbasına koymaa çeketti. Ama Todi gördü, ani Vanişkaya taa çok -

kaldı da dedi: «Sendä taa çok.»

-Neçin? Bizä üüredici kendi söledi, ani onaltıyı pay ettiynän ikiyä, edi olër.

-Dooru diil, ya say - sendä dokuz kaldı.

-E-e, nesoy pay edeyim osaman da dooru çıksın?

-Nicä üüredicin demiş, ölä dä pay edecez: topla balıkları bireri.

Vanişka balıkları hızlı bireri topladı torbanın içinä.

-Çeket pay etmää, - dedi Todi, - bir sana, bir bana taa bitincä. Ya, bakalım şindi, kaçar geldi?

Sän say seninkilerini, bän dä kendikilerimi.

-Sekiz, - dedi Vanişka.

-Bendä dä sekiz! Tä şindi dooru!

Vanişka kırmızı oldu: korktu, Todi sanmasın, ani onun üüredicisi bilmeer esaplamaa, da dedi:

-Şindi dooru. Üüredici dä, aklına geldi, hep ölä söledi.

Pay etmektän sora çocuklar çekettilər gitmää. Evä dooru onnar salt susardılar.

UYMAMAK

Vaninin koynusuna mamusu alma koydu. Onnar kırmızıydılar, sansın boyalı. Mamusu dedi:

-Bak, üçünüzä dä bir türlü pay edäsin.

Vani saymaa bilmäzdi, ama düşünärdi, nicä kendisinä bir alma taa zeedä alsın. Tokatçı açtıynan, onun önündä kızkardaşçıkları peydalandılar da sordular:

-Ne var koynunda?

-Boyalı alma.

-Bizä da ver, bizä da ver!

Vani kızkardaşçıklarına hem kendisinä birär alma çıkardı. Açan almaları imää bitirdilər, kızkardaşçıkları taa istedilər. Vani taa birär çıkardı. Bir nedän sora, açan o koynusuna baktı, başka alma orada yoktu.

-Eh,- kendi-kendisinä dedi,- aldamadım, aldatmaa deyni bir alma etişmedi.

İLKYAZ ZARARI

İlkyaz. Miti, Mani hem onnarın mamusu aulda çotuklar arasında fasülä ekärdilär. Şansora üülen geçtiydi, açan çocuklan kızçaaza mamusu dedi:
-Bän işä giderim, ama siz nekadar fasülä bakırda kaldı, ekäsiniz. Biriniz hendecik yapınız, biriniz koyun. Annaştık mı?

Uşaklar bu işä hiç sevinmedilär. Onnar diil ani sevmesin yardım etmää, ama vardı büyük nietleri saat beştä klubta görmää iki seriyalı kinoyu.

-Kalın saalıkaklan, - dedi mamusu da gitti.

Saat yarım beşäydi, ama fasülä bakırda bitmäzdi.

-Geç kalacez, - dedi Miti.

-Sanki, näbalın? - sordu Mani.

-Bilersin mi ne? Hadi taa tez bitirecez tä bu çekedilmiş sırayı, sora da kazacez bir kuyu da onun içinä gömecez kalan fasüleleri. Mamuya söyleyecz, ani bitti, etişmedi sıraları ekmää.

Mani buna kayıl oldu. Sora hızlı-hızlı bitirdilär ekmää çekedilmiş sırayı, kazdılar bir büyük kuyu da onun içinä döktülär, ne kalmıştı bakırda. Ötää beeri çiienediynän onu, Maniylän Mitika, rubalarını diişip, kinoya alatladılar.

Avşam üstü uşaklar mamusuna söledilär, ani iki sıraya fasülä etişmedi.

-Yok bişey, orayı bu yıl bişey ekmeyecez, biraz sıralar dinnensinnär. Genä siz yardım ettiniz öbürlerini doldurmaa.

Birkaç afta geçti, islää yaamurlar yaadı, ne ekildi, er üzünä hepsicii çıktı.

Bir günü, avşam ekmeeni idiktän sora, Mitiyä mamusu sordu:

-Çocuüm, kim. sanki. bizim aulun içindän geçti, bir kuyu içinä auçlan fasülä eksin? Zavalı toomnar, hepsicii-hepsicii çıkmışlar, ama zeetlenerlär - onnara pek sıkışmalık, soluyamêêrlar.

-Görmedim, bilmeerim, - uşaan herkezi dedi.

Sabaalen Mani hem Miti salkı içerdän çıktılar da tez aula girdilər. Onnar bırada gördülär, ani onnarın zararları üzä çıktılar. İkisi dä iilik kafaylan içeri girdilər. Bilmäzdlär, nicä mamucuna yaklaşmaa.

M A S A L L A R

BAARIŞMAK

Bir sıcak pazar günü,
Yokkan kimsey başçada,
Çeketmiş suvan ünümää-
O en sarpmış dünnedä.

Biberä tä yaklaşmış,
Da bu türlü annatmış:
-Yoktur bir dä hiç insan
Sevmesin eşil suvan.

Ateştä dä imeklär
Suvansız neyä benzär?
Taa çetinin adamdan-
Yaş döker o yakmaamdan.

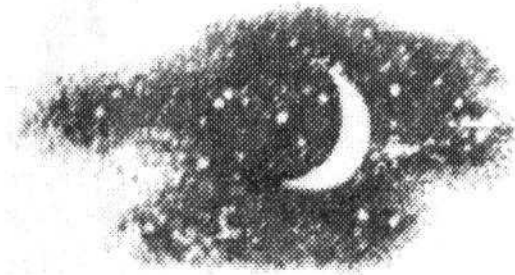
Sarmısaa bu ünümektän
Büük üfkä almış heptän.
Yaklaşmış o suvana:
- Yok üzün, - demiş ona.-

Ya düşün, ba, esapsız,
Kim yaşêêr sarmısaksız?
Herlim bän yakarsam, bil,
Dayanamêêr hiç bir dil.

Seslenmiş ardey, bıkmış,
Bu lafa o karışmış:
- Ya düşün, ba, büyük başlı,
Hem da sän, kambur dişli:

Neçin en az ekili
Başçada ardey etli?
Sustunuz mu? Tä ölä,
Hepsicii burda islää.

AYI KAPMIŞ YARIM AYI

(Eni Yıl için stenacık)

Donaklı çamcaaz, uşaklar onun dolayında
gezinerlər. Bir dä ansızdan kaçarak çancaaz elindä
bir tavşan geler:

Çaarın, bulun tez, hızlı,
Näända Dädu saklandı?
Salt ondan korkar ayı,
O kapmış yarım ayı.

(Geler bu sesä tilki torba sırtında. Torbasında
halvita var.)

Yıl Eni geldi küüyä,
Tatlılık olur bizä.
Sän, kıynaş gözlü, ya sus,
Kaç yarım ayda buynuz?
Kim bunu tez bileçek,
Tatlılık o iyecek.

(Kim bilmeyceyi çözer, ona tilki torbasından halvita
verer.)

Tavşan: Dur, şalver b  l  lafcıyka,
Torbacıın dolu halvata.
S n kaptın d n onnarı,
Aldattın uşakları.

Tilki: Ah, seni, kıynaş g z l ,
Lafların salt boş dolu:
Onnarı verdi bana
Komuşuyka yabancı.

Yabancı: Kim yalan s leer burada?
Uşaklar arasında?
Nered  işidilmiş:
Yabancı bişey vermiş?
N  ndaysın, biyaz tavşan?
Ayıdan var yalvarmak
Dolanasın  amcaazı
Hem d  y sin  ancaazı.

O braktı d n yuvayı,
Getirer yarım ayı.
Ay ayırım d şm ş daaya
Hem ilişmiş ayıya.

Savaş r onu yutmaa
Da kalmış o girtlaanda.
Pek titsi baar r,  aar r,
Burayı o alatl  r.

Ya d ş n n hızlıca
Ayı tez a kurtarmaa.

Ay läazım maavi gökä,
Boz ayı da şenniktä.
Ya düşünün tez, hızlı,
Kim burada taa kafalı?

Tavşan:

Burayı ayı gelirsä,
Tatlılık bizdän istärsä,
İyecek o şokolad,
Ay yarım bütün sä salt.
Koyacez ayı gökä,
Gecelär olsun aydın,
Sade sora birerdä
Çalacez türkü tayın.

Kaarcaazka:

Sabaanız hayır olsun,
Üreeniz şennik dolsun!
Uzaktan gelerim bän-
Ayaz Dädudan seläm.
Şansora o yakında,
Lüzgerdä geler atlı,
Çok baaşış çuvalında.

Hem var türtü soruşlar.
Çancaazı ya düü, tavşan,
Uşaklar toplansınnar.
Yıl Eni yakın heptän,
Baarın hepsiniz birdän:
(Hepsi birdän iki sıra baarêr)
Ayaz Dädusu, tez gel,
Oynamaa burada var er!
Bak, dondurma ayıyı,

Ko gelsin o burayı!

Ayaz Dädu:

İşittim sesinizi,
Kutlamaa geldim sizi.
Yıl Eni olsun aydın,
Allahtan sizä yardım.
Ayıyı gördüm yolda,
Büük acı var hayvanda,
O ayı yutmaa buuşêr,
Bacaanı gökâ sallêr.
Ya düşünün hızlıca
Kurtarmaa bu hayvancı.
Kim bişey düşünêcek,
Fikirli sayılacak.

Tilki:

Bän buldum bir kolaylık,
Salt läüzüm büük kardaşlık.
Alalım biz tırpanı,
Battırmaa aya onu,
Sora hepsi barabar
Konalım bir büük sıra.
Tutunuruz bel-beldän,
Birisi dä tırpandan.

Tavşan:

Bu fikir ba masaldan,
Aklına gelmiş, helal!
Dädu kim kayıl olmaa
Tırpandan da tutunmaa?

Ayaz Dädu:
(kendisinä gösterer)

Dädu var, yardım edär,
Sopacıım tırpan olar.

- Tavşan: Sankı babu kim olur
Dädudan da tutunur?
- Yabanı: Bän taa büüküm, babu-bän.
boz kumêtrum zavali
kurtulsun salt beladan,
Pay edär, bekim, balı.
- Tilki: Köpecää benzeerim bän,
Tävlayacam ondan beter,
Ayıyı salt kurtarmaa,
Aycaazı gökä takmaa.
- Kaarcaazka: Kim burda var bıyıklı,
Kediyä yakışıklı?
- Tilki: Tavşancık olur kedi -
Bıyıklar onda belli.
- Kaarcaazka: Of, naşey şindi yapacez,
Sıcanı biz näända bulacez
- Tilki: Sän, Kaarcaazka, hiç düşünmä
Hem canını hiç kemirmä,
Var burda onnar, gezer,
Tä biri kendi geler.
- Ayı geler:
(çirkin yalvararak) Of, kurtarın, Allahım,
Of, versän bana yardım,
Hepsinä olurum dost,
Bişey yapmayacam hiç prost.

Tilki: Sus, dayan, seslä bizi,
Kurtararız senceezi.
Ya, getirin tırpanı,
Hem tez düzüm sırayı.

(Dädu geçirer tırpanı aya, hepsi sıra konêrlar, bel-beldän
tutunêrlar).

Sıçan: Şindi hadi, birerdä
Çekelim biz kismetä.

Hepsi:
(çekerlär) İhi-ihä, ihä-hä,
Ay uçsun maavi gökâ.
İhä-ihä, ihä-hä -
Düşmääsin başka daaya.
İhä-ihä, ihä-hä,
İhä-ihä, ihä-hä.

(Çıkaramêêrlar, bir boyu erä yıkılêr)
Sıçan: Of, naşey, sanki, yapalım,
Aycaazı çıkaralım?

Konmadık, bekim, dooru,
Dönelim başka türlü !

Hepsi: (Ayıya arkaylan konêrlar)
İhä-ihä, ihä-hä,
Büük kismet gel ayıya.
İhä-ihä, ihä-hä
Hem yardım gel allahtan.
İhä-ihä, ihä-hä,
İhä-ihä, ihä-hä.

(Genä çıkaramêêrlar, bir boyu yıkilêr.)

Tilki: Durun, durun, annadım
Ucunu, allelem, buldum:
İleri konsun sıçan
Kalanı da bel-beldän.

(Tilkiyâ görä konêrlar).

Sıçan: Şindi hadi, tezliyâ
Çekelim bitki kerä.

Hepsi: İha-iha, iha-ha.
Büük kısmet gel ayıya.
İha-iha, iha-iha.
Gel yardım hem allahtan.
İha-iha, iha-ha.

(Yarım ayı çıkarêrlar, sevinerlär).

Ayı: Of, soluum geldi geeri,
Açıldı gözçeezlerim.
Saa olsun hem kısmetli,
Kim bana yardım etti!

(Hepsi hayvannar, Kaarcaaazka, Ayaz Dädusu, ortada k
kola tutunup, hem oynêêrlar, hem söleerlär):

İha-iha, iha-ha,
Büük kısmet var ayıda.
İha-iha, iha-ha.
Var şennik aramızda.
İha-iha, iha-ha,
İha-iha, iha-ha.

(Hepsi ellerini yukarı kaldırêr).

NEÇİN TAVŞANNAR KAÇAK

Tavşannar oynêêr kırdä,
Bulmuşlar bir yımırta.
Yımırta hazır pişmiş,
Torbadan erä düşmüş.

Tä biri hızlı dedi:
- Yımırta sever kedi.
Korkumuz ondan hiç yok
Yabanı bizdä diil tok.

Hadi taa tez gidelim,
Fenaya şu verelim,
Bekim pek sevinecek
Da dostumuz olacak.

Hadi, hadi, gittilər,
Dişliyi tä gördülär.
Hepsicii birdän ürktü-
Yımırta erä düştü.

Yabanı gülümsedi:
Tutacam! - çirkin dedi.
Yımırta dıgırlandı,
Tavşannar kaçak kaldı.

KABAATSIZLAR

Kloçka, pali hem kedi
Oturêrlar dizili.
Kahırlı heptän onnar,
Yapmadıynan hiç zarar.

Kedi: Çın sabaalän uyandım,
Uç sıçan damda tuttum.
Çorbacı sa üfkeli-
İçeri girmiş biri.

Büün sütçääzlän çanaanı
Hayattan o fırlattı.
Of! Bastı pek kuyruuma
Taş attı hem ardıma.

Kloçka bozka: Üç afta islää yattım,
Dört piliç salt çıkardım.
Lobuttan oldu pek çok,
Kabaattım makarki yok.

Pek eski yımirtalar
Yuvama koyuldular.
Yımırta eski açan,
Görmeycän piliç ondan.

Kabaatı attı bana,
Sade diil karısına.
Maazada üç gün tuttu,
Yaşlayıp, suulutmaa koydu.

Pali: Ne acı var sırtımda,
Olmasın duşmanımda.
Bän salardım patkana,
Çorbacı sandı ona.

Günnän su vermäzdi hiç:
Bän imişmişim piliç.
Çok vakit topal gezdim.
Küllüktä salt beslendim.

Kedi: Naşey, sanki, yapalım?
Da sevgilli olalım?

Kloçka: Gidelim, bekim, evdän,
Kurtularız düülmektän?

Pali: Taa da ii olur bizä,
Eer gidärsäk Gülceezä.
Biz ona yaklaşacez,
Hepsini annadacez.

Pek sevärmiş dooruluu,
Yokmuş kimseyä urduu.
Sade o bizi acar,
Dostumuz haliz olar.

Kedi: Hadi, hadi, gidelim,
Taa tez dost edinelim.
Çorbacı bekim annar,
Ani can bizdä dä var.

Karannık açan oldu,
Çorbacı da uyudu,
Kloçka, pali hem kedi
Braktılar erlerini.

Örüyer onnar hızlı -
Alatlêêrlar Gülceezä.
Etişti dostlar saklı
Pek gözäl bir evceezä.

Tokatçı kedi açtı,
Selemi Gülcäöz aldı.
Tez ilaç o çıkardı
Da palicii baaladı

Kloçkayä tenä buldu,
Kediyä kaymak döktü,
Palicii aldı kucak,
Adını koydu Barak.

Gün-gündän geçti aylar,
Kıt-kıdak doldu dolay.
Kloçka-bozka evlendi,
Düününä teklif etti.

Horozlar taranlı
Oturêrlar sırada.
Tauklar da donaklı
Alatlêêrlar kutlamaa.

Bozkada fistan biyaz,

Aazında yanêr mumcaaz.
Güvesi onun tekir,
Sokakta en pek öter.

Kutlamak geçer fit şen,
Yımırta dolêr çiten.
Sofralar dolu ekin,
Horozlar çalêr keskin.

Gülceezdä büün var çok iş-
Masalar uzun, geniş.
Yardımcı ona kedi
Genä su tä getirdi.

Ku-ku, ku-ku, kıt-kıdak-
Şenniktän öter sokak.
Tıpa-tıpa, ku-kurä.-
Yaklaşêrlar tilkilär.

Onnara çıkêr karşı,
Salarak, Barak ötkün.
Güvenin tuttu başı -
Bozulsun istämeer düün.

Hırsızlar,ürküp, kaçtı,
Üç kuyruk yolda kaldı.
Hepsicii pek seviner,
Girgini şükürleder.

Bir dä, näändan-nereyi
Çaardılar tä güveyi.

Çorbacı: Ya, seslä beni, horoz,
Olmadıynan taa stevnoz,
Dur, seslä ba, lafımı
Hem anna kahirımı:
Gelinin senin, inan,
Dört aylık evdän kaçan.

Bän geldim onu almaa -
Sırayı läüzüm bozmaa.
Horozun çıktı yaşı,
Buruldu çirkin kaşı.

Horoz: Yalvarırım, git evä -
İlk sıra oldun güvää,
Bozmasana düünümü,
Patladarsın ödüümü.

Çorbacı: Brak, yalvarma boçuna,
Biz isteeriz yaarina
Pişirmää onu bir süüş.
Ver! Da olmasın hiç düüş!

Horozu üfkä aldı,
Adama o fırladı,
Daladı bir gözünü
Koparttı hem üzünü.

Horoz: «Alacan mı gelini?
Bozacan mı şenniimi?» -
Üfkeli horoz sorër,
Ensedä tüülär kalkër.

Çorbacı: Of, keezlämä kaşıma,
Taa ii git, şennen, oyna,
Diil läüzım bana gelin,
Ko olsun büündän senin.

Sevindi horoz heptän:
-Hadi, geçin sofraya, -
O dedi yabancıya, -
Hem alın imeklerden.

Çorbacı dedi: «Gitmäm,
Taucaa sana vermäm,
Düününü bän bozacam
Da gelini alacam.

Horoza saldı urmaa,
Güvesiz tauu brakmaa.
Bir dä o çirkin baardı -
Bacaandan Barak darttı.

Gözündän çıktı yaşlar,
Dilindän - yalvarmaklar:
«Prost edäsin, güveciim,
Prost edäsin, köpeciim.»

Horoz: Hadi, geçin sofraya,
Alma bişey kafaya,
Hepsicii islää olur,
Al da i, buyur bulgur.

Çorbacı iyer hızlı,

Mancalar sansın ballı,
Gelindä gözü battı,
Tä ona o yaklaştı.

Kapmakta var umudu,
Korkudan biyaz oldu.
Titirer heptän eli,
Tukacek mı - diil belli.

Ansızdan tä hızlandı,
Beş tırnaa o saplandı.
-Prost etsän, - dedi kedi,-
Bän sandım sıçan geçti.

Çorbacı çirkin baardı,
Gözleri dä obaldı.
- Ah! Geçäymiş kafandan
O sivri taş ozaman.

Kut-kudak doldu sokak,
Büük kavga düündä oldu.
Çorbacı, atlayarak,
Tez yolu evä buldu.

Sora hepsi oturdu,
Genä masalar doldu.
Laf aldı gözäl Gülcäöz
Da dedi o tä necäöz:

-Yaşasın gençlər islää,
Onüנדä olsun tenä,
Aullar dolsun piliç,
Olmasın aaçlık ta hiç.

Tä bölä masal bitti;
Kim islää pek sesledi,
Girin, alın kümestän
Bir çıkı gümüş erdän.

SİÇAN-KAÇAN

Eski evin tavanında çok sıçan delii varmış. Onnarın birisindä bir pek korkak sıçan yaşarmış. Onun Kaçan adıymış. O pek siirek deliindän çıkarmış, kendi gölgesindän dä korkarmış. Tavanın üstündä ozaman peydalanarmış, açan şansora aç durmaa dayanamarmış.

Bir sıra, titireyâ-titireyâ deliindän çıktıynan, Kaçan bacanın boyunda kediyi görmüş, angısı ölü gibi durarmış-yatarmış. Ama o ölü diilmiş, o südü çölmek içindän işmişti. Bu çölmään içinä dört yaşında Nadi şarabı dökmüştü. Bu betera kedi sarfoş olmuştu. Kaçan sa onu ölü sanmıştı. Ona yaklaşmış, kuyruunu kedinin bıyına baalamış da bütün kuvedinnän baarmış:

-Kediyi tepeledim, taa tavana şunu-duşmanı sürükledim.

Sıçannar başka deliklerdän yavrularınnan saat toplanmışlar,ölü kedinin yanına gelmişler. Onnar Kaçanın büyük girginniinä pek şaşmışlar, bak o sıçannarın içindä en korkak sayıarmış.

Bu incä keskin baarmaktan hem bıyık çimdiklemesindän kedi uyanmış, gözlerini açmış. Herbir sıçan ona iki görünürmüş.

Hepsi boz tuluplular, bunu esap alıp, kaçivermişler, kendi deliklerinä saklanmışlar. Kaçan sa, kuyruunu çözürkän, kedinin dişler arasına düşmüş.

Bak, sän dä, aldanma kör yabanının aazına elini koyasın.

DÜŞGÜTMÄK

Çin sabaalän edidä
Üç tauk, horoz hem koç
Lafederlär birerdä:
- Diil läüzim bilmää pek çok, -
Taucaan biri dedi, -
Üürenmää papşoy büütmää
Hem pınardan su çekmää.

Koç lafı ilerledi:
- Tenecik diil prost imäk,
Otlamaa severim pek,
Çorbacının bilmää olsa
Sopasını kısaltmaa.
Näända sanki üürenmää,
Da kolaya etişmää?-

- Şkolada! Biläsin salt,-
Sevinip, baardı horoz,-
Orada var çok kiyat,
Hepsicii olarmış dost.
- Zor olur bizä klasta:
Holluk yok hiç orada,
Yımırta yaptıynan biz,
Kutkudak pek baaracez.
Kırladarlar üfkedän
Hem düşär şu tepmedän,-
Tauklar lafı kesti,
Hepsini bu işledi.
Korkundu bu laflardan

Kahırlı kafadarlar.
Herkezi gitti evä,
Boz sıçan da deliinä.

P E E T L Ä R

YANVAR

Eni Yıl büün çeketti,
Kaar seftä sepeledi.
İkinci ayı kışın-
Uşaklar kayêr tayın.

FEVRAL

Ay kücük bizdä fevral-
Herersi biyaz, gözäl.
Kuzulêêrlar koyunnar,
Azalêêrlar oynunnar.

MART

Baba Marta eşiktä-
Gün gezer şişelerdä.
Alaca olêr aul,
Sokaklar heptän çamur.

Hepsi ilin soluyêr,-
İlkyazdan soluk alêr.
Kloçkalar yatêr islää-
Çıkacak piliççiklär.

APREL

Apredä güneş yalpak-
Yok giimää palto, kalpak.
Zerdeli aacı biyaz,
Dolansın onu ayaz.

Donmasın çiçeciklär,
Ko olsun zerdelilär.
Çiidemnär çıktı üzä-
Büük Hoşluk geldi bizä.

MAY

Çiçeklär açtı mayda-
Sevinmäk büük dolayda.
Üürenmäk yılı biter,
Taa üüsää güneş piner.

İYÜN

Kapladı yaz dolayı,
Sakladı hızlı mayı.
Yaamuru bekleer kırlar,
Var erdä büük çatlaklar.

İYÜL

İkinci otu biçer insan,
Dışarsı oldu fırın.
Su aarêr kırdä tavşan.
Sineklar gezer yıvın.

AVGUST

Avgustta gözlär şaşêr-
Meyvalar yalabiyêr.
Gün yakêr pek yukardan,
Açılêr işlär heptän.

SENTÄBRİ

Sentäbrinin geldi biri -
Uşaklara haber verdi.
Uzun yola hazır kuşlar,
Yapaa düzerlər koyunnar.

OKTÄBRİ

Tä oktabri çeketti,
Yaamurlar umut verdi,
Güzlüklär kardaşlandı,
Yapraklar erä daaldı.

NOYÄBRİ

Bitkinci bu ay güzün,
Baalllarda bitti üzüm.
Kuş pek az dolaylarda,
Bulutlar fit alçakta.

DEKABRİ

Soba genä sevgili,
Kış geldi biyaz telli.
Yorganı biyaz daattı,
Dereyi şişä yaptı.

Uyuttu yorgun topraa,
Sakladı çürük yapraa.
Üzgerlər urdu kaavi-
Yanaklar oldu maavi,

Şen oynêêr kaba kaarcaaz-
Kızaklar yapêr yolcaaz.
Fıyıldêêrlar uşaklar-
Kaar topu oynêêr onnar.

KIŞ

Kaar yaayêr biyaz-biyaz,
Dışarda hiç diil ayaz.
Kaarcaazlar olêr hızlı.
Kırlara yorgan kaltı.

Sokaklar oldu donak,
Hepsindä biyaz kalpak.
Kuşcaazlar salt küsülü:
Tüüleri kaarcaaz üklü.

Biz geleriz yardıma,
Onnara vermää yarma.
Kuşcaazlar ko doyunsun,
Dostumuz onnar olsun.

KAAR

Bu genä eni kaar yaamış ne gözäl,
Bim-biyaz oluvermiş
başçalar, yollar,
Sansın erä serilmiş bulutlar...

Hadi kaar topu oynayalım, çocuklar,
Yapalım sokakta kaardan bir adam.
Gelir-geçenä seläm dursun
Her sabaa, her avşam.

Ne olmuş: çiçek mi açmış fidannar?
Bu ne göz alan biyazlık bölä?
Hiç basamêêr ona insannar.

Türk dilindän çevirdi
Todur Marinoglu

KOLADA

Avşamersin, corbaci,
Büün olduk koladacı.
Bu gecä duudu Hristos
Üreemiz bundan çok, hoş.
Biz kutlêeriz hepsini
Ayırı en pek seni.
Ekinnär büüsün üüsek,
Unnansın sızdä elek.

Tok gezsın ne var diri,
Kalmasın günnär geeri.
Hatırlı Kreşun geçsin
Hristozu insan sevsin!

Kal saalcaklan, kutladık
Bir da ev atlatmadık.
Taa tez çıkın kapuya,
Verin yol koladaya!

HËY-HËY

Yortuya kaldı pek az
Kesildi küüdä çok kaz,
Yıl Eni önümüzä,
Umutlar üreemizdä.

Kolaçlar dündän pişti,
Tä sizä dä etiştik.
Hëyhëymızı annatmaa,
Yortularlan kutlamaa.

Sofrada dursun ekmek,
Hiç patlamasın tüfek.
Hepsindä olsun saalık,
Körlensin hem duşmannık.

Uşaklar sevinsinnär
Azalsın hem üüsüzlär.
Hëy-hëy biz bitirdik-
Hepsinä birär kovrik.

HËY-HËY

Alatlêr Eni Yıl uzaktan,
Etişecek bizä saat-saattan,
Dädu, babu, inin krivattan,
Hëy-hëy sesläyin yakından.

Gelän yıl getirsin bereket,
Evlerimizä girsin kısmet.
İhtärlar gülsün hatırdan
Uşaklar da ana lafından.
Hêy-hêy!

Kim işleer yıl-yıldan merayı,
Siz dä sesläyin hêy-hêyı.
Karagöz toprakta güzlüklär
Taa oktäbridän kaavileştilər.

Pek çok teer döküler çiftçidän,
Biz dadıncak biyaz kovriktän.
Öndeki günümüzä karşı
Yımışadınız dürük kaşı.
Hêy-hêy!

Bu evdä corbacıya saalık,
Dostlaşsın onunnan hem varlık.
Uşaklar ko olsun sıralı,
Lafları şekerdän dä tatlı.

Hêy-hêyımız ne kısa, ne uzun,
Sesleyän buna da şen olsun.
Ya, çıkarın tezçä kolacı-
Kutlamaa var öbür yamacı.
Hêy-hêy!

ENİ YIL

Çamcaazı pek özledik
Çok vakıt hem bekledik.
Etişmää Eni Yıla
Diildi hiç bizä kolay.

Donaklı çamcaaz gözäl,
Ko ötsün büün türkölär,
Hepsinä heptän islää,
Birerdä çalıp, dönmää.

Ayaz Dädu gelecek,
Çok işlär o verecek.
Beklemää dayanacez,
Däduyu karşılایacez.

Yıl Eni geldi küüyä,
Hepsini sevä-sevä.
Hepsinä biyaz ekmek
Hem «ona» salt üürenmäk.

ENİ YILA KARŞI

Yıl Eni geler bizä,
Yol açsın o kismetä.
Fistanı dolu kaarcaaz,
Dişarda oynêêr ayaz.

Hepsimiz donak giimni,
Dolanêrız çamcaazı.
Ayaz Dädu elini
Çuvala sokêr hızlı.

Tavşannar burda toplu,
Tilkilär gezer uslu.
Yabanı bakêr büün şen,
Tutmêêr kimseydän o kin.

Biz oynêêrız barabar,
Türküdü gözäl laflar.
Hoş geläsin Yıl Eni,
Koruyasın dünneyi!

ÇAMCAAZ

Küsülü çamcaaz heptän -
Kesmişlär onu köktän.
Dalları uzun, eşil,
Boycaazı dä fit käämil.

Salt, açan bizi gördü
Gerciklär elimizdä,
Dostumuz o ii oldu
Şennendi hem halizdän.

Yıldızı beendi o pek,
Donadarkan boyunu.
Büük bizdä dä sevinmäk -
Dolanêrız biz onu.

Hepsicii gözäl çalêr,
Yok kenar sevinmeyä,
Yıl eski geeridä kalêr,
Sarmaşêrız eniyä.

ENİ YIL TÜRKÜSÜ

Biz oynêêrız, biz çalêrız
Çamcaaza karşı.
Çok beeneriz, çok severiz
Kışın kaarcaazı.

Pek gözäliz, pek donakız -
Yıl Eni geldi.
Sevineriz, kahırsızız -
Eskisi geçti.

Hiç bıkmamız, hiç dinmêrız
Çamcaazı dönmaa,
Kısmetliyiz, sevgiliyiz,
Ne islää gülmää!

Kısmetliyiz, sevgiliyiz -
Yıl tutsun bölä.
Yardımcıyız, selâmcıyız -
Benzeylim gülä.

MARDIN SEKİZİ

Savaşerlar sıcaklar
Yaz bizä yolu bulsun.
Dayanamêêr uşaklar
Sekizi mardın olsun.

Zor geđerler geceler,
Yok vakıt hiç düşlerä.
Kaavileşer çiçekler,
Kalkınêrlar göklerä.

Sekizi mardın geldi,
İçeri sevinç girdi.
Mamuyu kutlêêrız biz,
Sık düüler pek üreemiz.

Ko kısmet bilsin anam,
Demesin dä: vay, uşam.
Yaşasın üzlêrlän yıl,
Dünneyä kalsın mayıl!

MAMU

Kaç kerä saydın mı sän
Mamu deersin bir günde?
Biz annêêrız küçüktän -
En paalı o dünnedä

Anamız bizi sever,
Gün-gündän taa şen güler -
Büük olêrız yıl-yıldan,
Tutunêrız yardımdan.

Mamuda büün büük yortu -
Sekizi mardın oldu.
Yaşasın o çok yıllar,
Dolansın hem kahırlar.

İçersi bizdä donak -
Olacak büük kutlamak.
Baka tä geldi evä
Çiçeklêrlän elindä.

İmeemiz bizim hazır,
Mamuya var büük hatır.
Donaklı gözäl sofrä,
Hepsimiz açık lafa.

Mamunun ko elindä
Senmesin hiç çiçeklär
Hem şafklı gözlerindä
Sünmesin sevinmeklär.

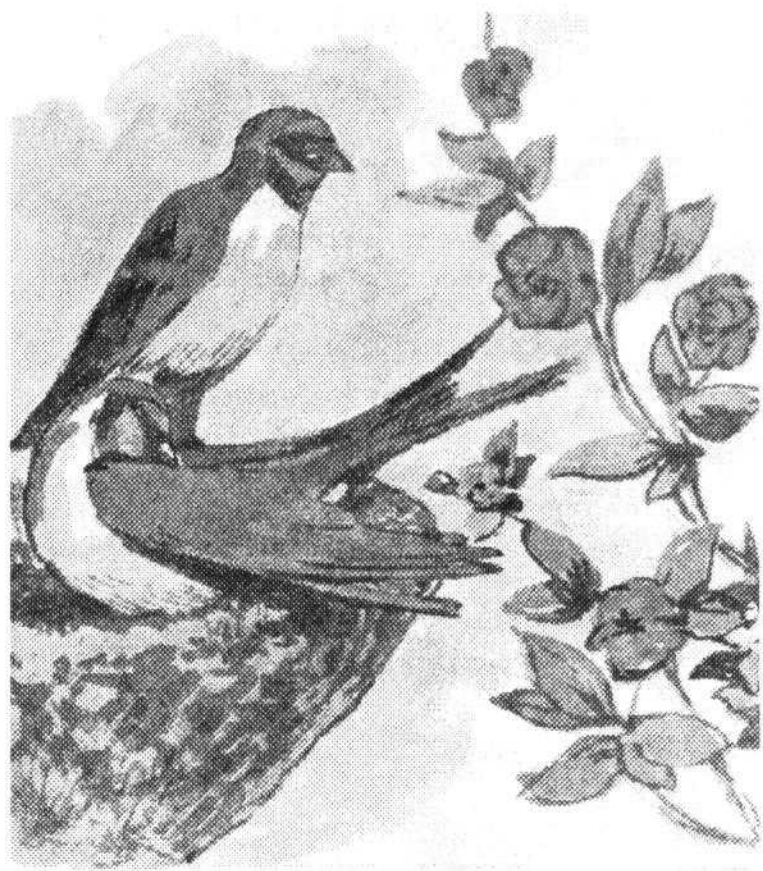
MAMUYU SEVİNDİRDİK

Sergendä var çok çini
Çiçekli hem çizili.
Kaşıklar çoktan yolcu -
Taşımaa haşlak borcu.

Bilenik bıçak dinmiş -
Çok kartofi o kesmiş.
Dolapta yatêr ekmek,
Süt içmää bekleer çolmek.

Asılı durêr sofrâ,
Seslenerlär çanaklar,
Hepsicii bizdä pam-pak -
Durmêêr mamumuz haylak.

Biz ona yardım ettik:
Sofrayı koyduk, sildik.
Mamumuz pek sevindi.
-Saa olasınız,- dedi.

İLKYAZ

İlkyaz dolaya geldi -
Herersi çiçek doldu.
Sıcaklar gündän indi,
Kuşçaazlar küüyä döndü.

Kırlangaç yuvasında
Genä yavrular çivlêêr,
Kedilär dä altında
Nicä bildirlar mäülêêr.

Korkma, korkma hiç, kuşçaaz,
Kedilär bizä dostçaaz.
Hızlanarsa birisi,
Bitecek süt içmesi.

MAMULARA BİR SÖZ

Çalêrlar taa gözäl kuşlar,
Baaşlarkan mamuya çiçek.
Kolay geçêrlär küsülär,
Tütärkän sofrada ekmek.

İslää, açan güneş göktä
Hem diilsä mamu hiç hasta,
Boran gezsın kär küülerdä,
Bizä kuytu anamızda.

Onun ürää dolu şeker,
O hepsindän bizä yakın.
Onsuz bizä pek aar geler,
Onsuz dünnä diil pek aydın.

İSTÄMEERİM CENK

Hiç istämeerim bän cenk,
Annadım küçüklüümdän:
O - diil fırından ekmek -
Kaybelsih er üzündän.

Çiçeklär salt başçada
İnsana örnek kalsın
Hem dä gün maavi göktä
Uşaklarlan sarmaşsın.

ÇİİDEM

Çiidem apreldä duudu,
İlkyaza yolu açtı.
Kim onu kırdı buldu -
Kısmetä o yaklaştı.

Savaşêr o gün-gündän
Dolayı hep donatmaa.
Büük maavi üüsek göktän
Güneşçiklän sarınmaa.

Pek isteer o yamaca
Uşaklar toplu çıksın,
Büük olsun hem otlacak,
Kuzular şen atlasın.

YAMAÇTA

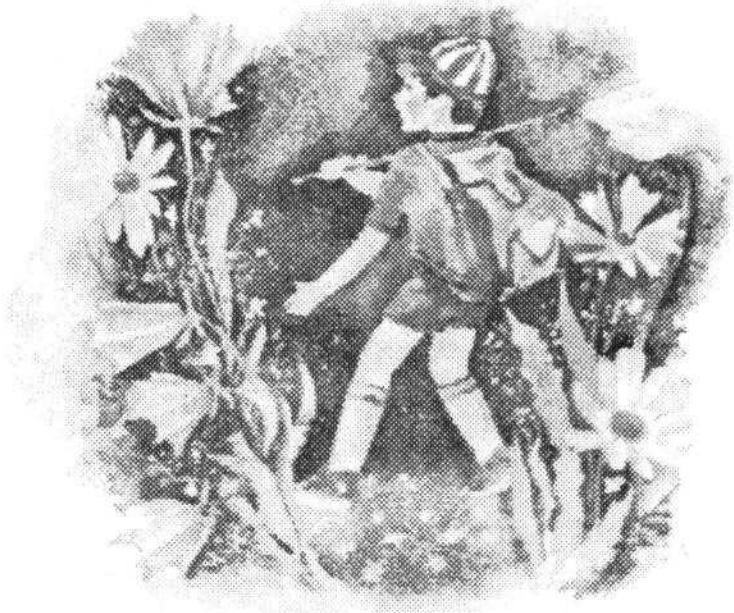
Atlaşêrlar kuzular,
Nicä şışka topçaazlar.
Güneşi severlär pek,
Herbiri - açık çiçek.

TARAFIM

Beygirä atlı pindım,
Kırlarda uçtum - gezdim.
Etiştım taa göklerä,
Gün çıkarkan küülerä.

Pek gözäl tarafımız -
Sevınerız bitkisiz,
Kalmayacak o hiç yalnız,
Burada yaşarkan biz.

SABAA

Kukurika, kukurä,
Ötüşerlär horozlar.
Şırlêr duruk derä,
Uyanêrlar uşaklar.

Kukurika, kukurä,
Çıvlaşêrlar piliçlär.
Gün girdi içerlerä-
Verilerlär selemnär.

Kukurika, kukurä,
Gecedän biz saa çıktık.
Gözelim çiçeklerä
Genä hepsimiz şaştıık.

Kırlarda oldu booday,
Sevinerlär kuşçaazlar.
Doyunêr onnar kolay
Hem büüylerlär yavrular.

Sıçannar toyan heptän.
Az çıkêrlar deliktän.
Pek korkêrlar tilkidän,
Tutmasın şu ensedän.

Deliklär dolu ekin,
Sıçannar yaşar ilin.
Olmasa salt tilkilär
Bıyıklı hem kelidär.

EKMEK

Kolaççık severiz biz,
Çiinemää büüderiz diş.
Taa paalı ondan belli
Bişey yok hiç verili.

Ekmecii görüp erdä,
Al, kardır, utanma hiç.
Var neyä vermää evdä-
Sevinär ona piliç.

Ekmecii çiinämä sän,
Pek çirkin bu iş, prostluk.
O, küsüp, kaçar bizdän-
Bitecek hızlı tokluk.

GÜZ

Üzümnr şıra dolu,
Güz geldi yavaş-yavaş.
Almalar gözäl oldu,
Srarêr eşil yamaç.

Kuzular büüdü toyan-
Olacak lokmacıktan.
Turnalar yolcu çoktan-
Pek korkêrlar suuklardan.

Yapraklar sener hızlı,
Olmasın güz ayazlı.
Toplamaa lâüzım ne var-
Bısey bozmasın hiç kaar.

NASAAT

Aaçlarda büüyer meyva:
Şıralı alma, ayva.
Kırma sän hiç dalları -
Acıdarsın aaçları.

Onnarı läüzim sevmää,
Köklerä sucaaz dökmeä.
Ozaman salt onnarda
Tıkışık büüyer meyva.

BİLMEYCÄ

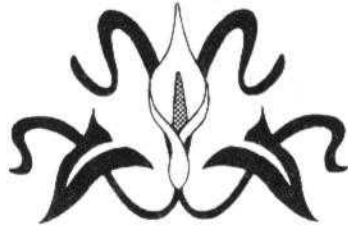
Diilk ekmek o - var kabı,
Çok gözäl dä lafları.
Dilimni sıra-sıra.
Ne o? Ya sän bul, aara!

KABAK

Aulda büüyer kabak,
Bim-biyaz, sansın kaymak.
Garga kondu üstünä,
Sansın o buldu tenä.

Tutundu hızlı delmää -
Çekerdek isteer imää.
Kamçıyı tez patlattım,
Kabacı da kurtardım.

Zararcı uçtu kıra,
Kabakta braktı yara.
Bän onu örttüm saklı,
Ko büüsün, olsun tatlı.

BİZ BEKLÄRDİK PEK ÇOKTAN

Biz beklärdik pek çoktan
Taa tez çkolaya gezmää,
Hiç korkmardık biz ondan -
Üüreder o üürenmää.

Üürendik biz okumaa,
Tefferdä gözäl yazmaa.
Klasımız gözäl, kırnak
Lafederiz da yalpak.

AAZDAN SAYMAKLAR

Bir

Hepsindä salt bir burnu,
Gani tä eleer unu.
Burnusu girmiş unnaa,
Boyanmış bütün onda.

İki

Tä ellär sallêer elää,
Kaç el var - ya say - bendä.
Bir hem bir oldu iki,
Bil: bu tifra ikinci.

Üç

Bir, iki, geçtik üçä,
Bak ona san isleecä.
Nıcä garga pilicä,
Nıcä kedi delicää.

Dört

İmeyi hızlı sän ört,
Sırada tä tifra dört.
Dört ayak var inektä
Hem söläyin taa kindä?

Beş

Samannı ya biraz eş -
Yımırta saklı var beş.
Şindi hadi sayalım,
Kaç topçaaz var - bakalım!

Altı

Beygirä pindim atlı -
Tä geldi bizä altı.
Kaç bacak var hayvanda,
Eer atlıysan sän onda?

Edi

Bir koyarkan altıya,
Etişeriz ediyä.
Kamçıya o pek benzeer
Hem durêr sansın keser.

Sekiz

Ya sän al iki blezik,
Yoksa, al iki kovrik.
Yannaşarkan ikisi,
Kär yapêrlar sekizi.

Dokuz

Soracım gider dokuz -
Yok onda hiç bir buynuz.
Şkembesi var yukarda,
Tombarlaa da aşada.

E S A P L A

Dışarda lüzgär oynêêr,
Dalları o pek sallêêr.
Bir koptu, altı koptu -
Kaç armut erdä oldu?

Dört alma hem dört alma,
Hepsicii koparılma.
Ya, söläyin hızlıca:
Kaç alma var kızçaazda?

Kedi masa altında
Gözlemä iyer saklı.
Farfirinin içindä
Sekizdän brakmış altı.
Kaç parça kedi imiş
Kimseyä dä vermemiş?

Kloçkanın dolayında
Geziner edi piliç,
İkisi dä sokakta -
Kaçınmaa saklı cıkılmış.
Tez söläyin, uşaklar:
Kaç piliç var klo-kloda?

Beş kişi kaydık-düştü,
Biz oldu bir büük üklük.
Hem düştü topal kedi:
Ya oldu mu say edi?

Aftada gecä edi,
Birisi geeri kaldı.
Tä taa bir ba eridi:
Kaç geçti hem kaç kaldı?

ZARAR

Dört horoz, üç piliç
İmişlär dün peyniri.
Çorbacı baarêr çirkin
Hem sayêr dilimneri.
Ondörttän kalmış sekiz -
Kaç parça kuşlar imiş?

Kopçalar bendä ikli,
Hepsicii onnar eşli.
Dört parça var sırada,
Kaç tane var paltomda?

Birlän beş olër altı,
Tauklar yımırtladı
Hepicii onnar haşlak -
Kıt-kıdak doldu sokak.

Yımırta sevärsän pek -
Dolaptan çıkar ekmek.
Edidä eer varsa tek -
Al da yap tatlı imek.

S A Y I L M A K L A R

Kva-kvi, kva-kvu, kva-kvi-kva -
Çarışêrlar kurbaalar.
Kva-kvi, kva-kvu, kva-kvi-kva -
Leleklär çikêr ava.

Kva-kvi, kva-kvu, kva-kvi-kva -
Derindä bizim yuva.
Kva-kvi, kva-kvu, kva-kvi-kva -
İrmiyädän dön yummaa.

Traka-çuka, traka-ta,
Kaç kişi var burada?
Sayın, sayın hızlıca,
Sän bitkiysin - yumacan.

Tä dörttän aldık iki -
Açın taa pek gözleri.
Tä geler şalver tilki -
Al da tut onu diri.

Eer imää istärsän dut -
Al hızlı, bizi sän tut.

Hopan dupan dupanda -
İnin taa tez sobadan.
Hopan dupan dupanda -
Büük seläm var ilkyazdan.

Hopan dupan dupanda -
Oynayacez biz yamaçta.
Hopan dupan dupanda -
Tutucuysun Bucakta.

Koolaşêrız üçümüz,
Vani neçinsä küsmüş.
O istämeer oynamaa,
Dost bizä başka olmaa.
Ne pek zor hem ne pek aar...
Kaç kişiymişlär dostlar?

Göcencik bulduk biz üç,
Bak: kapmaa hızlanma hiç.
Oncaazlar heptän çıplak,
Onnarda altı kulak.
Hem dä hadi sayacez -
Ayacık kaç - annayacez.

Bir kat, üç kat, dört kat -
Kamçılar taşıyêrlar ad.
Dört kamçı var duvarda:
Kaç katlı yok sırada?

Oldunuz mu göz-kulak?
Başçada büüyer laalä.
Dördünü biz kopardık -
Lä, lä, lä-lä-lä-lä.

Kaç kerä yapêrsın «lä»,
Okadar kaldı laalä.
Ya, çekedin siz saymaa -
Kaç çiçekmiş başçada?

Dörlän beş olër sekiz,
Aaqlarda büüyer ceviz.
Dörtlän beş olër dokuz:
Eşektä var kaç buynuz?

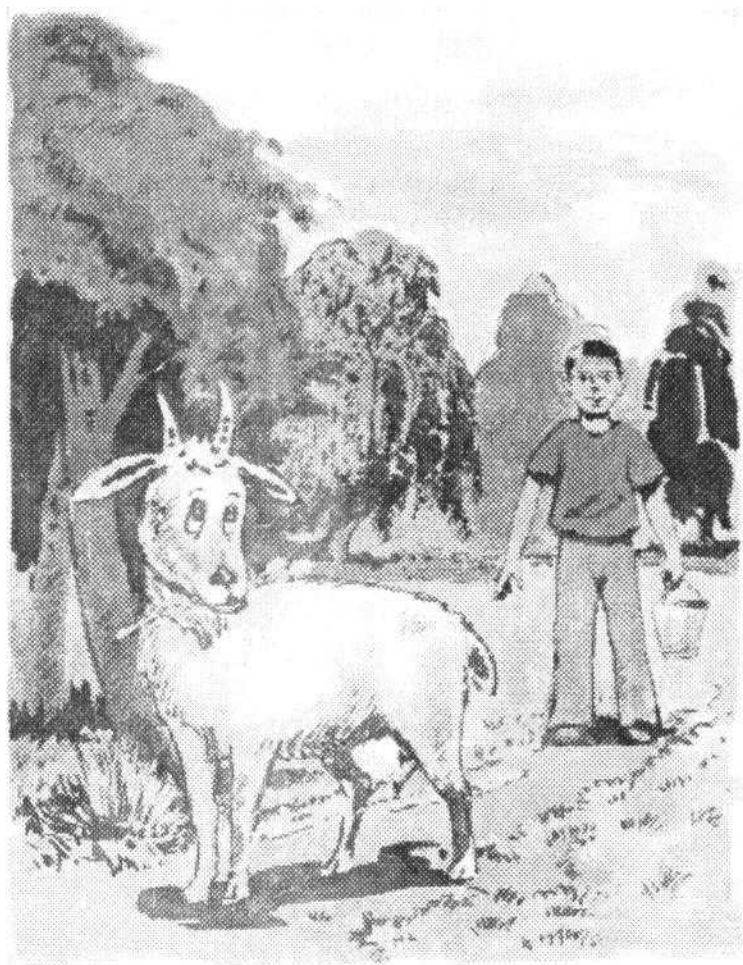
EŞLEMÄK

Bir - iki, üç - dört, beş...
Bän beşä aarêêrim eş.
Tä buldum - oldu altı,
Kahırım heptän daaldı.

Edinin da yok eşi -
Aarama läüzım kişi.
Kısmetä gördüm seni -
Edicik tä eşlendi.

Dokuza aarêêrız bir -
Diil läüzım pek çok fikir.
Dokuza koyêrız bir -
Tifra on bizä gelir.

Keçilär çocaa küsmüş -
Ot vermää o üşenmiş.
Çocukak sevärmüş süt,
Ama hiç beenmärmüş iş.

Birlän bir - ya sayın kaç,
Tilkilär gezerlär aaç.
Birlän bir olêr iki -
Kümeslär bizdä kitli.

Sän kaçınma hiç tilki,
Açmayacan ba kilidi.
Birlän bir olêr iki,
Sän sä deersin oniki.

DÜÜN TÜRKÜSÜ

Dum-çık, dum-çık, dum-dum-dum!
Daulcu düündä oldum.
Dum-çık, dum-çık, dum-ça-ça -
Evlendi tilki koça.

Dum-çık, dum-çık, dum-dum-dum! -
Sofrada imää doydum.
Dum-çık, dum-çık, dum-ça-ça -
Horozlar olmuş paça.

Dum-çık, dum-çık, dum-dum-dum! -
Ayıdan heptän korktum.
Dum-çık, dum-çık, dum-ça-ça -
Aykırı bakêr koça.

Dum-çık, dum-çık, dum-dum-dum! -
Güvedään kaldı tulum.
Dum-çık, dum-çık, dum-ça-ça -
Buradan läüzım kaçmaa.

Dum-çık, dum-çık, dum-dum-dum! -
Tilkiyä mumu tuttum.
Dum-çık, dum-çık, dum-ça-ça! -
Daulcu olmam başka.

YUVA

Ot biçärdik biz kırdä,
Razgeldi saklı yuva.
Yavrucuk dolu içi,
Büücerekti tüüleri.

Baka biçmädi başka,
Saa kaldı saklı yuva.
Yavrular çıvlardı pek -
Onnara koydum ekmek.

Ko isin küçücükler,
Büük olsun ko çilceezler.
Biçecez başka erdä -
Günaha olmaz girmää.

CETİRİN KIRIKÇIYA

İnek geler kırdan evä,
Var çok südü elinindä.
Aştı buynuzlan tokadı
Bütün sokaa canını baardı:

Çıktı mu-of buynuzlarım
Damnêêr, akêr sıcak kanım.
Çıkar sâ yabanı kırdä -
Çok zor olur,bey, korunmaa.

Neyä, mu-of, bän dolaştım,
Eşek mi buynuzsuz kaldım?
Başka gidämeycäm kıra,
Getirin tez kırıkçıya.

Buynuzları koysun geeri
Güldürmeyim inekleri.
Buynuz bana paalı donak
Canavardan da koorunmak.

İNEK

Bukva m-ê hem bukva u-u
Gezinârdi ayırık.
Onnarı inek yuttu -
Üürendi demää o mu-u.

OKU HIZLI

Biz bulduk eski bir biz,
Çekettik açmaa ceviz.
Bir açtık, altı, edi,
Şansora tä onedi.
Kırk kırık küp doldurduk
Cevizä tez doyunduk.

ŞAKA

Piska-kedi mırıltı -
Sıçannar oynêêr toplu.
Hepsicii onnar altı -
Kalk ta say, ba, bıyıklı.

Birisi pindi çanaa,
Çeketti şu oynamaa.
Kuyruunu girgin sallêêr -
O seni gülmää alêr.

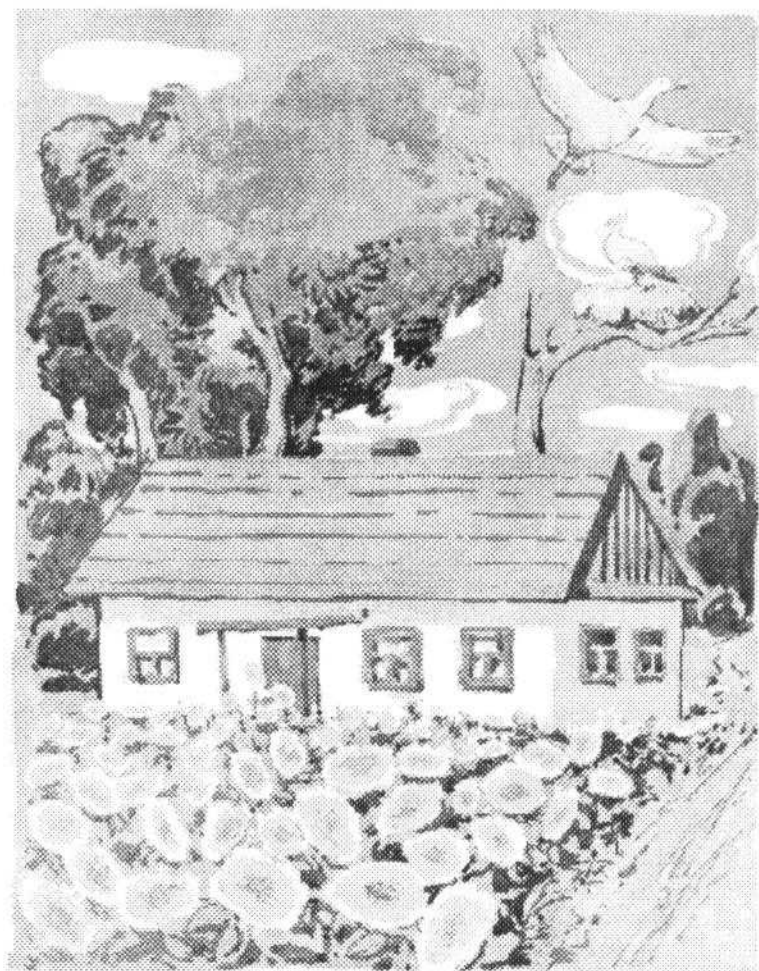
Piska-kedi lokmacı,
Uyansana hızlıca.
Kulaanı biri dartêr,
Trofacık sana atêr.

Tä şunnar kaçêr delää -
Deldilär eni elää.
Piska-kedi uyandı -
Şakamı haliz sandı.

KARTAL

Kartal, kartal, kartalaş,
Ol bizä bir ii kardaş.
Al beni, kaldır üüsää -
Göklerä kolay diimää.

Pek isteerim göreyim
Yukardan bizim küüyü.
Hem isteerim seveyim
Güneşli maavi gökü.

LELEK

Lelek, lelek, lelelä
En gözälsin dünnedä.
Lelek, lelek, lelelä,
Yuvanı yapsan küüdä.

Bitmesin bizdä kısmet.
Sofrada bıyaz pesmet.
Ko çalsın gözäl kuşlar,
Başçada açsın aaçlar.

FİL MECİDÄ

Koydular Fili işä,
Kaldırêr kiriş beşär.
Ustalar pek seviner -
Mecici işi sever.

Tä bitti evi örtmää,
Ustalar indi erä.
Sofrada var çok işlär,
Morkovlar düştü filä.

KEDİ

Dran-dran, dran-dran-dran
Klisedä öter çannar.
Dran-dran, dran-dran-dran
Toplanêr sokaa insan.

Kimsey bilmeer ne oldu
Çannarı hem kim urdu.
Çatıda sa asılı
Bir kedi var akıllı.

İnsanı toplêer hızlı
Samannı sündürsünnär.
Yalından yavruları
Tezliyä kurtarsınnar.

ŞIVİK TILKI

Dörtlän bir olarmış beş,
Tilkiyə ya bulun eş.
- Ko girsin o kümesä,
Bir horoz tutsun bizä.

Horozu pişirecez,
Tilkiyə dä verecez.
Ya düşünün hızlıca -
Uçuşêrlar tüücezlär.

Bir horoz kalmış bestän,
Kuyruklu şu tilkidän.
Kaç parça o yoketmiş?
Kaç parça beştän imiş?

BİYAZ AYI

Biyaz ayı yavruladı,
Buzlu suda yuvarlandı.
Severlär küçücükten kaar
Biyaz küçük ayıcıklar.

DEVÄ

Devenin sırtı buruk,
Asılı onda pamuk.
Bayırcı var sırtında,
Aar yolu kumnuklarda.

KELEBEK

Kelebek, kelebek,
Sän gözalsin bir çiçek.
Kelebek, kelebek,
Kon da al bendän ekmek.

KARIMCA

Karımca, sän karımca,
Ol bizim kaavi amuca.
Sän beenersin işlemää:
Na sana bir gözlemä.

KVA-KVI-KVA

-Kva-kvi-kva, kurbaacık,
Sän kimäsin kardaşçık?
-Kva-kvi-kva, kimseyä,
Kafadarım dereyä.

UNUTMA KORUNMAA

Pek severiz borç imää,
Lokmacıktan, lokmasız.
Yok vakit hiç beklemää,
Kimsey yok hiç kaşıksız.

Bak, koru sän dilini -
Haşlanarsa - kacınacan,
Titiretmä elini -
Dökülär - bulaşecan.

OL KIRNAK

Evimiz üüsek, gercık,
Küçüktän onu sevdik.
İçerlär onda pam-pak,
Uşaklar açan kırnak.

Unuttuysan soyunmaa
Çamurda hem paklanmaa -
Pek hızlı gözäl içer
Kirliyä heptän benzeer.

AYAZ

Dışarda yaayêr kaarcaaz,
Bakırda donmuş sucaaz.
Fit kara koyuncuumuz
Kâr olmuş haliz bir buz.

İŐ

Bân kakêrım enseri,
Kaçırmanm hiç keseri.
Bir enser, iki enser -
Miti dâ tafta keser.
Biz yapêrız aulcuk -
Büüdecez çok papşoycuk.

KISMETLİ PİLİÇÇİK

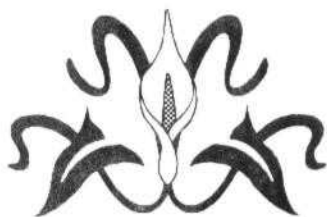
Garga piliççii kaptı -
Kloçkayı o aalattı:
Klo-klo-klo, klo-klo, klu-u,
Durun hepsiniz toplu.

Garga hızlandı gökä -
Kimsä patlattı tüfää.
Tä hırsız baardı: ga-a, ga-ga.
Piliççik düştü otlaa.

Sevinmäk pek büük geldi,
Otluktan erä indi.
Kismetli evi buldu,
Genä kloçkanın oldu.

Deredä kaazlar üzer,
Bitlenmää onnar sever.
Kurbaalar korkêrlar pek -
Kaazlara onnar imäk.

Pipilär severlär ot,
Gezinmää beenerlär çok.
Pek keskin var sesleri,
Daracacık gözleri.

ÇAARIŞ

Utü-utü, utä-tä,
Girin taa tez kümesä.
Utü-utü, utä-tä,
Tilkilär gezer küüdä.

Girin, girin hızlıca,
Kapuyu bän kapayacam.
Sabaamız diil uzakta,
Düş siz görün kuytuda.

PİLİÇÇİK

Var vakıt tauk olmaa.
Kıtkıdak saklı baarmaa.
Verselär ya zeedeçä -
Taucaa tez benzeyecäm.

BUL KUŞLARIN ADLARINI

Yuvamız evdän üüsek,
Diiliz biz anaç ördek.
Varsaydı sizdä elek,
Koy bir bukva bu lafa,
Bul, angı hem tarafa.
Ozaman sän salt bizä
Ad bulursun dilindä.

SAKSAN

Saksan, saksan, saksana,
Umutlanma boşuna.
Yımırta bizdä pek az
Hollukta da kloşka kaz.

Çıkararsa boboççuk,
Olacak kaazlar «çokluk» -
Ozaman kon tokada,
verecäm bir yımırta.

Hiç oturma kazıkta,
Umutlanma hep kapmaa.
Taa ii uç sän karşımdan,
Tutmadiynan kuyruundan.

DEVECİK

Deveciın sırtı kambur,
Doyurmaa onu buyur.
Salt lââzım bilâsin sän:
Pek çok o iyer birdän.

BAALI KÖPEK

Sincirdä baalı köpek,
O bekleer sendän ekmek.
Sucaazı onun hem yok,
Al, da ver, bu iş diil çok.

Patlacan sevärsän pek,
Elindä olsun çölmek.
Yıslasana kökleri,
Çıkarsana otları.

DEVÄ

Kumnukta gezer devä,
Kamburlar var belindä.
Var kıvrık bir ensesi
Hem keskin çatal sesi.

Güüdesi üüsek, kıvrak,
Dört uzun, buruk ayak.
Burnusu bulêr sucaz,
Yıl ba yıl, işä bıkmaz.

KROKODİL

Krokodil sän, krokodil,
Yardıma ya dur da gel,
Tefterlär dolu iki,
Birisi da diil eski.

Verecäm sana çok bal,
Onnarı bendän salt al.
Hem getir burdan uzaa,
Baalayasın bir kazaa.

Diil läüzüm bana onnar -
Çürüsün kuyruklular.
Kurtararsan sän beni -
Verecäm hem diireni.

MAYMUNCUK

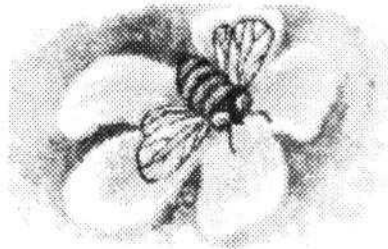
Maymuncuk gördüm seftä,
Tüfecikti elimdä.
Aazımdan bän patlattım -
Şakacık ona yaptım.

Kismetliyim fit, heptän -
Korkmadı o tüfektän.
Salladı salt kuyruunu
Kaşdı hem burnuyu.

KUVANNAR

Kuvannar yapêrlar bal,
Elini ondan sän al:
Saplayacek, var tikenî,
Taa ii yapma nietini.

Hotulcuk bekleer onu -
O taa diil heptän dolu.
Brak çiçää o yoklasın,
Bal tatlı bizä yapsın

AVŞAM

İneklär geler kırdan,
Alatlêêrlar ahıra.
Bızacık bekleer sütçääz -
Bilmeer hiç imää otçaaz.

KIRLANGAÇ

Kırlangaç yapêr yuva.
O haliz bir ii usta.
Tombarlak yaptı onu -
Oldu bizä komuşu.

YILAN

Şıvlayıp, gezer yılan,
Kim sıra olêr kolan.
Çıkarêr o dilini -
Koymayasın elini.

KEDİ

İçerdä gezerlär sıçannar,
Girmişlär delip duvarlardan.
Uşaklar çıkêrlar hızlıdan,
Yalvarêrlar kediye: «kurtar

Ürkütsänä şunnarı bizdän,
Verecez kovrik dizilerdän.»
-Ne yalpak olmuşunuz birdän,
Kışın sa kuardınız evdän.

Suuk lüzgär mäulardım kapuda.
Yısınmaa istärdim hayada -
Canınız hiç yoktu ozaman,
Brakın, kaçın taa tez yanımdan!

KIRPI

Küsülü gezer kirpi -
Kırılmış bir tikenî.
Sevîner karımca pek -
Tikendän yapmış tüfek.

BÜLBÜL

Bülbülü severim pek -
Yok neyâ onu tutmaa.
Sesçeezi ballı ekmek -
Yok nicâ ona bıkmaa.

Sän tutarsan bülbülü,
Çalmayacak o hiç türkü.
O bolda salt raatlanêr,
Salt bolda türkü çalêr.

S A K A

Garga bulü, garga bulü,
Ver bizim elää.
Saksan lelü, saksan lelü
Yapacek kallä.

TILKI

Kuyruksuz tilki gezer,
Hepsinä yalan söleer:
Kuyruundan yapmış ilaç -
Yavrucuu isin kolaç.

YABANI

Yabani gezer hasta -
Urulmuş o bir aaca.
Dün, açan olmuş avşam,
Savaşmış tutmaa tavşan.

HOROZLAR

Horozlar gezerlär kahırlı -
Tilkilär kapmış taukları.
Çin sabaalän ötmeer sesleri,
Ürkütsün hiç yok kim düşleri.

KÜREK

Küreemiz bizim eni,
Kumnan dolduruk leeni.
Köşedä kürään eri -
Koymayasın içeri.

DIİREN

Diirenin var dört dili,
O iyer testeleri.
Ot açan alêr belli.
Testedän kalêr eri.

NACAK

Sıcacılı beeneriz biz,
Sıcakta kırmaa ceviz.
Kış geldi - nacak eldä,
Eer durdusa sergendä.
Yaz hem güz günnerindä.

KESER

Ayaana battı enser,
Taftadan çıkmış ucu,
Varsaydı sizdä keser -
Al, çıkar hızlı onu.

KERPEDEN

Kerpeden gördün mü sän?
Var iki incä dudaa.
O yardım eder heptän
Birbişey çetin tutmaa.

Ayının başı baalı -
Hızlanmış imää balı.
Kuvannap üfkelenmiş -
Hırsız tikenemiş.

TODİ

Var bir Todi maaledä -
Pek sever gülmää almaa.
Şokolata elindä,
Vermeer kimseyä datmaa.

Uşaklar ondan korkêr:
Kim küçük - ona urêr.
Şkoladan kaçêr evä.
«Yok kambur,- deer,- devedä».

Mamusu pek çekişer,
Bilmeer, ne o vermişel.
Kaşksız iyer kaymaa,
Beenmeer hiç onu tutmaa.

Eşektä gezer atlı,
Birlän bir o deer altı.
Kedilär ondan kaçêr -
Onnarı, tutup, baardêr.

Kuşçaazlar da pek sınık -
Çok bozdu o yuvacık.
Kırladı onnar uzaa,
Todidän salt kurtulmaa.

Elleri onun kirli,
Tırnaklar, sansın, kirpi.
Duvara o siliner
Parmaanı da hep emer.

O yapêr taa çok işlâr,
Hergün büük-büük zararlar.
Ya, bakının isleecä,
Kim benzeer ona sizä?

Yok sa butürlü çocuk -
Klasınız haliz boncuk.
Hepsicii açan islää,
Taa gözäl bizim dünnää.

BUKVA A-yin KISMETİ

Bukva A gezer daada,
Karandaşlan aazında.
Kaybelmiş, aarêer yolu,
Aalama o tutundu.

Tavşancık tä işitti,
A-caaza tez etişti.
«Sus, - dedi, - aalama hiç,
Na sana birkaç ceviz.

Bir kızcaaz tä burada
Kaybeldi geçti afta.
O baardı pek çok sıra
Bir lafcaaz heptän kısa.

Ozaman onu buldu
Dostları heptän hızlı.»
Canavar tä Uu-ludu -
Tavşancık kaçtı hızlı.

Korkudan A aaladı,
A ses, U ses yannaştı.
Yannaşık iki sestän
Düzüldü «A-u» birdän.

Bukvalık sesä gitti.
A - caazı buluverdi.
Sarmaşêrlar ikicii -
Buklavar var hepsicii.

ALÇAKTA KALDI EVLÄR

Fırı-fırı, fır-fır-fır
Göklerä pek dik bayır.
Guguşlar küçüdlär,
Alçakta kaldı evlär.

Yaklaşêrlar güneşä,
Çocucak pindi eşää.
Ürecii diil erindä -
Guguşlar kaybeldilär.

O bekleer onnar dönsün,
Elinä onun konsun.
Tenecik aucunda,
Büök sevgiylän canında.

FİZARALIK İÇİN

Tavşancık girdi klasa -
Kurtulmuş o uykudan.
Olmamaa bolay hasta,
Alacez örnek ondan.

Bayıldı pek güüdemiz,
Hadin tez bükülecez:
İleri, geeri, biraz yanna,
Büküldün mü dört sıra?

Ya uzadın kolları,
Çevirderiz onnarı.
Taa hızlı, hızlı, hızlı
Ürküderiz haylazlıı.

Ellerin diisin bacaa,
Etişmärsä, kalacan.
Tavşandan sän çok geeri,
Doyurcan tilkileri.

Elinä al tüfecii -
Uracez biz tilkiyi.
Bitireriz patlatmaa,
Hadin genä oturmaa.

FİZARALAA DEYİNİ STİHLÄR

Yukarda sallêêrız kolları -
Ürkütmää haylaz şu düşleri.
Onnardan yardım bizä hiç yok,
Biz bilmää isteêrız hergün çok.

Şindi biz yapêrız kanatçık,
Sän uçmaa korkarsan, brak ta cık.
Biz uçêrız, biz ucêrız pek,
Şkoladan kalktık biz çok üüsek.

Yavaşıyın, yavaşıyın tez,
Dönün, dönün, konun hepsiniz.
Tä te şindi, tä te şindi dur,
Erinä hızlı, dooru otur.

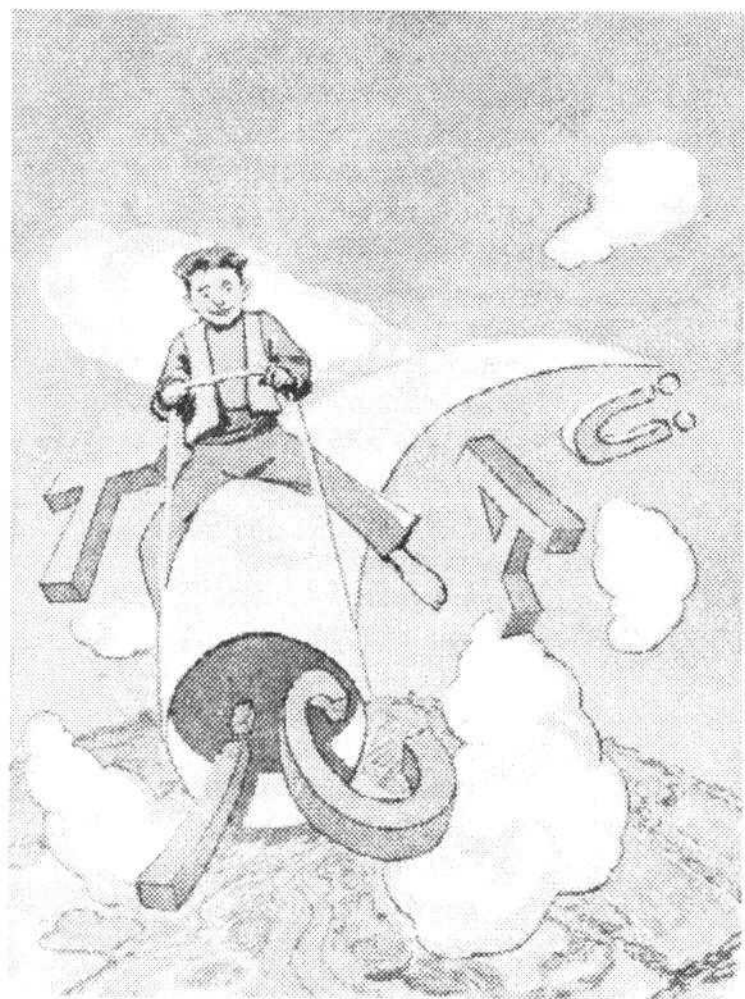

KOSMOSA İSTEERİZ

Kosmosa uçmaa
Küçüktän isteeriz biz.
Üürenmiş olmaa
Savaşêriz hepsimiz.

Çıkacez üüsää
Yıldıza da pinecez.
Yukardan küüyä
Selemi biz verecez.

Mamu bekleyecek,
Yazacak evdän kıyat.
Çok yıl geçmeyecek
Biz oluncak kosmonavt.

MÄLUŞ

Urokta bizä islää -
Savaşêrız çok bilmää.
Ya, seslä bä, Mäluşçuk,
Çoklan çok olêr mı çok?

Okumaa severiz pek,
Okuyarkan yok imäk.
Turtacık ıyersin sän -
Bişeycik tä bilmeyecän.

Savaşêrız biz yazmaa,
Tefterdän örneğ almaa.
Hep yazêrsın yatarak -
O - caazın olêr kalpak.

Annadêr üüredici,
Tä eni bir bilmeycä.
Seslemää yok vakıdın,
Sän geeri bizdän kaldın.

Raat isteeriz üürenmää,
Ya bitir ba eşinmää.
Usluluun senin hiç yok,
İkiciin var of ta çok.

Üçüncü klasa geçtik,
Jurnalda laabın silik.
Tä tölä geçmiş yılı,
Kaybettin ba, akıllı.

ÜÜREN PEET YAZMAA

Lääzım olacek ayırasın skobalar içindän o
lafları, angıların maanaları yaqışêr koymaa nokta-
ların erinä hem afıksleri lääzım olacek diıştiräsiniz.

Bän giderim lafkaya,
Tuz etişmeer laanaya.
Büök yardım bu mamuya,
Däduya hem...
(babu, manca, kloçka)

Küsmä hiç sän sofraya,
Yamaya donnarında,
Onnarı giidin bir sän,
Giinmedik ne o, ne...
(Mäluş, pali,bän)

Pek öttü sä horozlar,
Kalkışêrlar uşaklar.
Yıkanêr onnar hızlı -
İmeecik bekleer...
(hacı, tatlılık, çüven)

Tırnaklar kimdä kirli,
Sofrada hiç yok eri.
Kesilsin lääzım onnar -
Saalına olur...
(kuvet, zararçı, pesmet)

Kovricäk düştü erä -
Kıymayasın çinemää.
Al, kaldır, evä getir,
Palicää onu sän...
(vermää, şalver, birer)

Süpürärsän içerdä,
Çiçecää dökärsän su -
Var sendän yardım evdä,
Üreciin olur...
(hoşlu, buzlu, kuzu)

Şen öterlär daullar,
Çok küüdä olër düünnär.
Güz geldi türlü renkli -
Evlensin, kim diil...
(evlenmää, etli, belli)

Mäluş keser kolay acı,
Heptän gelmiş ona acı.
Keser, buuşêr hem bilmeer hiç -
Cevizdä iner salt...
(piliç, iç, sevinç)

Çok karpuz var bostanda,
Yok «kulak» olmuşlarda.
Tä biri, tä taa altı,
Olmadı ya...?
(kırıldı, yımirtlandı, onaltı)

Tırtıllar gezer dalda -
Yapraklar inik onda.
Meyvalar pek sörpeşik,
Aaççaazda da yok ...
(iplik, iilik, blezik)

Dädunun bıyıı biyaz,
Dışarda makarki yaz.
Kaarlan diil o boyalı -
Dädunun var çok ...
(kayıł, bal, yıl)

Kurbaalar baarêr göldä,
Çok çirkin kalın ...
Balıklar atlêêrlar dik,
Solucaa ilin çekip.
(ses, evdä, enserdä)

İçerdä mırlêêr kedi,
Patkanı büün ensedi.
Uykusu olsun ...
O bizä oldu paalı.
(saalık, balıı, tatlı)

Laalelär hızlı açêr,
Gün açan göktä şılêêr.
Gün geçti, gün saklandı
Laalelär dä ...
(aldandı, kırıldı, kapandı)

Lafkadan aldım bir biz -
İş yapmaa isteriz biz.
Dikecez eşää hamut,
Var gitmää kıra ...
(but, lobut, umut)

Kopardım gözäl bir gül,
Verecäm onu sana.
Sade Mitiyi sän gül,
Olma dost hem hiç ...
(ona, garga, laana)

Kaunnar çoktan sarı,
Yımışak fit kapları.
Datları var pek tatlı,
Pak deyäsin, may ...
(nalı, balı, falı)

Hıyarlar büüyer sulu,
Kıtırdêêr aurt dolu.
Var mı, sanki, birkimsey
Az dolu isin ...
(ardey, papşoy, malay)

BİLMİYCELÄR

Fit sarı, tombarlak,
Sever yutmaa kaymak.
Çiinener ilin,
Hiç yoksaydı dişin.

(mamaŋiŋa)

Tombarlak, incecik,
Hamurdan imeecik.
Kim onu bilmeyecek,
O ondan imeyecek.

(gözlema)

Kırmızı, topçaaz gibi,
Var uzun pelii.
Asılı, küpä gibi,
Hepsicii beeni.

(kirez)

Tombarlak, çiçekli,
Akıtmêer imeyi.

(çanak, çini)

Var bir aaç dört dallı,
Hiç yok yaprakları.
Yardım eder banmaa
Hem brakmêer haşlanmaa.

(fırkultıa)

Var bir uzun ayna,
Onda kimsey bakınmêêr.
Var su onun altında,
Ama hiç görünmeer.
(znq)

Türkü çalêr, lafeder,
Pek çok işlâr hem bileer.
Yok ayaa gezinsin,
Gözleri da okusun.
(radio)

Var dört dişi,
Paklêêr kümesi.
(diiren)

Bim-biyaz o, sakallı,
Pek sever uşakları.
(Ayaz Dâdu)

Bir evdâ yaşêêrlar,
Biri-birini koruyêrlar.
(gözlâr)

Kümesä o dadanık,
Büük kuyru var yalabık.
Tauklar ondan korkêr,
İnsanı o aaladêr.
(tılık)

Avlanêr o, bıyıklı,
Var sivri tırnakları.
İçerdä yatêr siirek
Hem sıçan ona imäk.

(кәди)

Tenecii sütlü,
Kundacıı eşil,
Var hem püskülü,
Ya sän, ne o - bil?

(сүтлүү папşоу)

Buynuzu iki
Sakalı hem var.
Çatallı sesi,
Aaçları soyar.

(көңі)

Pek çiçek sever,
Onnarı süzer.
Savaşêr o pek
Ballansın ekmek.

(күлөк)

Neredä var düün,
Orada düüler.
Şenniini küüyün
Daymaca düzer.

(дүүр)

Var bir kişi içerdä,
Yazı-kışı birerdä.
Geziner ileri-geeri,
Başka çıkmêê bireri.
(kapu)

Dört ayaa var, arkası
İçerdä hem yuvası.
(skema)

Yalabık, tombarlak -
Parmaana o donak.
(üzük)

Çok dişli, sivri dişli,
Saçlara bizim eşli.
(tarak)

Tombarlak o, nicä «O»,
Üstündä yatêr klo-klo.
(yımırta)

Diil o koç, diil kuzu,
Var altı buynuzu:
İkisinnän korunêr,
Dördünnän doyrurêr.
(inek)

Ü-er hızlı, salt diil balık,
Tüüleri var yalabık.
(kaaz)

Kendi-böcek, beli-incä,
Eer dalarsa - gezinecän.
(karmca)

Otlêêr tatlı, sansın kuzu,
Makarki yok hiç buynuzu.
(balık)

Ep - eşil donaklı,
Yıldızı da var şafklı.
(çamcaaz)

Bir dädunun kızı
Hiç duymêêr ayazı.
Her yıl gelir bizä,
Donaklı çamcaaza.
(karcaczka)

Yukarda, denizdä
Üzer gemi siirektä.
(yarım ay)

Ayakları onun hiç yok,
Ama gezer hepsindän çok.
(fikir)

Sallanmaa beener,
Sütçeezi içer.
Aazında yok diş,
Yapmêêr hiç o iş.
(küçük uşak)

İşidiler uzakta,
Hiç görünmeer yakında.
(səs)

Üç ayak, sölä: kım dä
Var bizim bu dünnedä?
(ihärlärdä)

Sırtçaazı iinä-iinä,
Yok nicä onu sevmää.
(kırpıcık)

Yannarı onun biyaz,
Korkmêêr hiç, ani hayaz.
Yımırta içär o pek,
Herlim yoksaydı ekmek.
(saksan)

Kendisi o pek şalver,
Kuyruuna bulamêêr er.
Derisi olur yaka
Hem gözäl - hiç diil şaka.
(tılık)

Koyunnar ondan korkêr
Hızlanêr hem adama.
Ateştän o pek kaçêr,
Hadi taa tez aaramaa.
(yaban)

D İ L K Ö S T E K L E M E L E R İ

Getir bizä bizim bizi.

Sarmısaa tokmaklasak ta mı isäk,
Osaydı tokmaklamasak ta mı isäk.

Kırk küp, kırkınıcı
Küpün kulaa - kırık küp.

Kıızılı kız kıızılan kıızılêér kıızı.

Çatır-patır kaçêr kırk katır.

Gülä-gülä gülleri güleräk kaçırđım gölä.

Sap-sarı saar sarêr sarı sargıyı.

Liläka laaleyi, Länka, allelem, lelü aldı.

Diri diriyä diirennän diyip, direr kendini.

Bulaşık kaşıktan kaşık bulaşêr bulaşıklıkta.

Güzün güzlüktä gözüm gözletti göceni.

Kürklü karı karêr kaarı.

Aaz-aaza dokuz kıız kazdı maaza.

Dura-dura buzda, dondum, doba oldum.

Verilmeer ödünç hiç semiçkadan üç iç.

İÇİNDEKİLÄR

1. ÖNSÖZ	3
2. ANNATMALAR	6
3. MASALLAR	38
4. PEETLÄR	59
5. ESAPLAMAKLAR.....	90
6. SAYILMAKLAR.....	95
7. BİLMEYCELÄR	149
8. DİLKÖSTEKLEMELERİ	155

Тудор Мариноглу
TATLI DÜŞLÄR

Формат бум. 60 x 84 1/16

Печ. л. 9,75

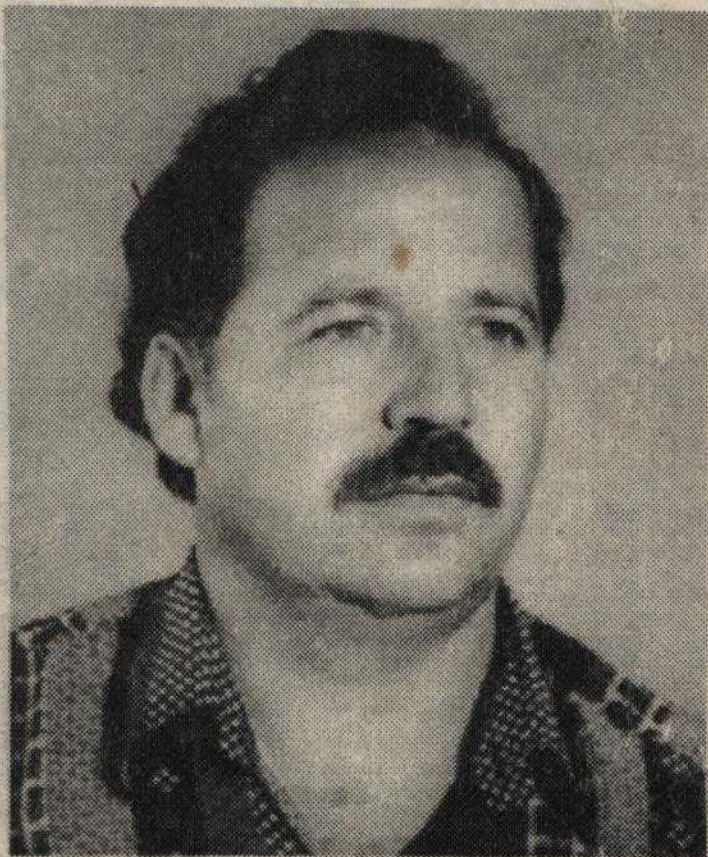
Усл. печ. л. 10,43

Печать офсетная

Тираж 2000

Заказ 1825

Отпечатано в типографии
г. Кахула

Uşaklar yaşamakta
Büüklerä hoşlu bir kef.
İlkyazlı başçalarda
Sevgidän onnar gergef.

Yıllara onnar tamah
Ölçülerlär sopasız.
Diil ömür taman, vallaa
Yaşadıysak uşaksız.